

UDK 271.1:348.73(497.5 Trogir)“1760“

Primljeno: 10. 3. 2015.

Prihvaćeno: 20. 5. 2015.

Izvorni znanstveni rad

Posjedi benediktinskoga samostana sv. Mihovila na trogirskom području prema starom mletačkom katastru

Fani Celio Cega
Muzej grada Trogira
Gradska vrata 4
21220 Trogir
Republika Hrvatska
E-adresa: fani.celio-cega@st.t-com.hr

U članku su obrađeni posjedi samostana sv. Mihovila u Trogiru, sukladno podacima iz neobjavljenog mletačkog katastra – *Catastico delle terre del monastero di San Michele di Traù*, koji je sastavljen godine 1760. te je kasnije dopunjen. Katastar predočuje količinu čestica zemalja koje su bile u posjedu samostana na širem trogirskom području. Uvidom u Katastar doznajemo koliko su posjeda imali, njihovu površinu, tko ih je obrađivao, čime su bili zasađeni, koliki je dio uroda pripadao samostanu te s kojim vlasnicima su graničili.

Ključne riječi: Trogir, Venecija, samostan sv. Mihovila, katastar, zemljišne čestice

Uvod

U vremenu kada je sačinjen katastar samostana sv. Mihovila, Trogir se nalazio pod venecijanskom upravom (1420. – 1797.)¹ koja je u posljednjem stoljeću svoje vladavine izradom katastra za pojedina područja, nastojala urediti imovinsko-pravne odnose i pravilno razraditi porezni sustav. Na tom je tragu Venecija dovršila katastar Trogira 1711. godine (popis naselja kotara Trogir za potrebe katastra 1709. godine sastavio je Cosmo Farentini), a polovicom 18. stoljeća katastar samostana sv. Mihovila. Rečeni je katastar nastao nakon donošenja Grimanijevog zakona 1755./56. godine koji je između ostalog svim obrađivačima zemljišta koji su, u trenutku donošenja zakona, već imali pravo korištenja, priznavao daljnje

¹ Ivan Delalle, *Trogir vodič po njegovoj historiji i životu* (Trogir: Društvo za unapređenje turizma, 1936), 16-25.

pravo obrade. Katastri su oblikovani na način da je čestica svakog pojedinog korisnika označena brojčanom i slovnom oznakom te bojom a uz tekstualni dio pridodan je kolorirani plan čestice.²

O samostanu sv. Mihovila

Benediktinski samostan sv. Mihovila u zapadnome dijelu Trogira zvanom *Pasike*, u kojemu je nekoć živjelo pučko stanovništvo, a čija je gradnja dovršena 1612. godine, osnovan je 1595. godine trudom Bratovštine sv. Mihovila arkandela. Zato je i bio namijenjen gradskim pučankama.³ Dominka Mrnavić, koja je po pozivu Trogirana došla iz Šibenika iz benediktinskoga samostana sv. Kate, bila je prva opatica samostana.⁴

U novome vijeku, dok su prihodi plemićkih redovnica u samostanima bili – s obzirom na njihov status i podrijetlo – prilično skromni, samostan sv. Mihovila, namijenjen pučankama, premda nikada nije bio bogat, smatrao se dobro situiranim (Imao je oko dvanaest redovnica sredinom 18. stoljeća.),⁵ što potvrđuje i mletački katastar. U tome je razdoblju redovnica u samostanu bila i Margareta (Maria) Geltruda Garagnin (1730. – 1798.), kojoj je u čast zaređenja pjesme posvetio njezin brat Ivan Luka Garagnin (1722. – 1783., trogirski kanonik 1751. – 1756), tada rapski biskup (1756. – 1765.), a kasnije splitski nadbiskup (1765. – 1783.).⁶

Način života u srednjovjekovnome i novovjekovnome društvu uključivao je očuvanje cjelovitosti imanja. Iz toga bi razloga obitelji koje su imale više kćeri, poglavito ako se nisu udale ili iz nekoga drugog razloga (zavjetovane udovice) – bilo da se radi o plemkinjama, građankama ili pučankama – one bile upućivane u samostane. Neke su u nj stupale svojom voljom, a neke odlukom svojih roditelja ili dogovorno pred muževu smrt.

² Ostali podaci vezani za izradu katastarsa trogirskog područja za mletačke uprave nisu mi poznati. Mirela Slukan – Altić, „Povijest mletačkog katastra Dalmacije“, *Arhivski vjesnik* 43 (2000), 181, 185-186, 191, 197, 198.

³ Ivan Ostojić, *Benediktinci u Hrvatskoj I, II* (Split: Benediktinski priorat – Tkon, 1963 – 1964), 291.

⁴ Dominka Mrnavić bila je sestra bosanskoga biskupa i pisca Ivana Tomka Mrnavića, autora knjige u kojoj je opisan život i djelo Petra Berislavića, bana Hrvatske, Dalmacije i Slavonije te vesprenskoga biskupa, prevedene na hrvatski jezik. Delalle, *Trogir*, 78; Ostojić, *Benediktinci u Hrvatskoj II*, 262, 291; Ivan Tomko Mrnavić, *Vita Petri Berislavi – Životopis Petra Berislavića*, prev. Vlado Rezar i Tamara Tvrtković (Zagreb; Trogir: Hrvatski institut za povijest, Muzej grada Trogira, 2008).

⁵ Ostojić, *Benediktinci u Hrvatskoj II*, 267, 268, 291-292.

⁶ *Raccolta di poetici componimenti fatta in occasione della divota consecrazione dell' illustre D.M. Geltrude Garagnin monaca benedettina professa nel religiosissimo monistero di S. Michele in Traù e dedicata al merito impareggiabile dell' illustriss. e reverendiss. monsig. Gio: Luca Garagnin degnissimo vescovo d' Arbe e fratello affettuosissimo della sacra sposa*, In Venezia, M.DCC.LVIII. Muzej grada Trogira/Knjžnica Garagnin – Fanfogna, inv. br. 4712, sign. XI a 16. Usp. Slavko Kovačić, „Garanjin, Ivan Luka“, u *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 4, (Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1998), 579-580; Mladen Andreis, *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji (1805.)* (Trogir: Muzej grada Trogira, 2006), 203.

Redovnice su sa sobom obvezno donosile miraz koji je obuhvaćao novac i zemlje što im je davala njihova obitelj kako bi im omogućila život u samostanu. Miraz koji su donosile u novcu samostanu sv. Mihovila iznosio je dvjesto dukata te je postajao vlasništvom samostana služeći mu kao izvor prihoda. U pojedinim slučajevima, primjerice u benediktinskome samostanu sv. Petra (namijenjenome plemićkim kćerima, ukinutome 1791. godine), zemljište koje je pojedina redovnica donijela u miraz nakon njezine smrti vraćao se obitelji, dakle samostan je imao samo pravo korištenja do smrti redovnice.⁷ Je li takva praksa bila i u samostanu sv. Mihovila, nije poznato.

Samostan je tijekom stoljeća živio od prihoda sa svojih imanja ili dobivenih milodara te su se bavili tkanjem do ukinuća 1806. godine.⁸ U tome trenutku posjed mu je sačinjavalo tridesetak zemljišnih čestica po otoku Čiovu i drugdje čiji je godišnji prihod iznosio 2900 mletačkih lira kako piše Ivan Ostojić. Po ukinuću samostan je pridružen samostanu sv. Lazara na Čiovu za uzdržavanje Kolegija odnosno Liceja sv. Lazara. Kada je i on ukinut, prihodi su prebačeni za uzdržavanje poljodjelske škole u Trogiru. Nažalost, arhivska građa uglavnom je propala tako da su podaci o samostanu i crkvi jako oskudni.⁹

Mletački katastar samostana sv. Mihovila

Venecija je izradila katastar zemalja samostana sv. Mihovila 1760. godine (nadopunjen kasnije) (foto 1) – *Catastico delle terre del monastero di San Michele di Traù*.¹⁰ Analizom podataka možemo imati uvid u količinu njihovih posjeda, površinu, imena kolona koji su obrađivali samostanske posjede te stabla koja su na njima bila zasađena. Kod mletačkoga su katastra naznačene i granice odnosno vlasnici susjednih čestica te broj voćaka, blizina crkava i voda, dok je površina navedena u vretenima i pertikama¹¹ – u usporedbi s kasnijim austrijskim katastrom

⁷ Ostojić, *Benediktinci u Hrvatskoj I*, 129-130, II, 290-292.

⁸ Francuska uprava u Dalmaciji (1806. – 1813./1814.) oduzela je crkvama i samostanima pojedina imanja, a dio samostana ukinula je kao što je to bio slučaj sa samostanom Sv. Mihovila. Austrijska uprava oduzeta je imanja djelomično zadržala kao državni (*demanijalni*) posjed. Vjekoslav Omašić, *Kaštela od prapovijesti do početka XX. stoljeća, I* (Kaštela: Muzej grada Kaštela – „Bijaći“ – društvo za očuvanje kulturne i prirodne baštine Kaštela, 2001), 627.

⁹ Ostojić, *Benediktinci u Hrvatskoj II*, 292.

¹⁰ Dalje u tekstu *Catastico*. Na prvoj stranici obrade podataka naznačen je datum 21. travnja 1760. i kasnije dopune: 10. VII. 1761. i 7. VI. 1795. Državni arhiv u Zadru. Katastarske knjige 17. i 18. stoljeća, sv. 71. Usp. Slukan – Altić, „Povijest mletačkog katastra Dalmacije“, 198. gdje je pogreškom navedeno da se radi o katastru posjeda samostana sv. Nikole iz Trogira, a radi se o samostanu sv. Mihovila iz Trogira, što stvara zabunu dok se katastar ne pregleda. Zahvaljujem ovom prigodom djelatnicima Državnoga arhiva u Zadru na dozvoli korištenja građe za objavu, poglavito arhivskoj tehničarki Suzani Martinović na pomoći te dr. sc. Darki Bilić, znanstvenoj suradnici Instituta za povijest umjetnosti – Podružnica ‘Cvito Fisković’ u Splitu, koja je po mojoj zamolbi presnimila tekst.

¹¹ Pertika (palica), stara dalmatinska mjera za površinu, iznosi 5,92 m², a jedan trogirski vrit, vreteno (vretene di Traù) iznosi 773,66 m². Slukan – Altić, „Povijest mletačkog katastra Dalmacije“, 177; Francesco Madirazza, *Storia e costituzione dei comuni dalmati* (Split: Narodna tiskara, 1911), 432.

u kojemu je površina, dakako, navedena u jugerima i kvadratnim klafterima. Potrebno je istaknuti da je najprije Veneciji, a potom i Austriji bio potreban uređen katastar da bi se temeljem njega mogao pravilno razraditi porezni sustav. Također, patentom od 7. rujna 1848. godine ukinuti su feudalni odnosi, ali uz napomenu da se odredbe ne odnose na kolonat, koji nije smatran feudalnim odnosom.¹²

Posjedi samostana u katastru na području Trogira

Čestice zemalja u gradu i okolici

U upisniku čestica zemalja navedeni su svi posjedi samostana na području grada Trogira koje su obrađivali njihovi koloni¹³ iz Trogira, sa Čiova i gradske okolice odnosno pripadajućih sela.

Izvan gradskih zidina na lokalitetu *Vrtli* (*Vartline*) posjedovali su vrt s dva bunara, koje su u najmu imali Mihovil (Mijo) i Ivan Pomenić te Ante Svilan, površine jednoga vretena, za što su plaćali godišnji najam. Graničili su sa sljedećim posjedima: istok – oci dominikanci,¹⁴ zapad – gospodin Gargateo, sjever – gospoda Buffalisi i jug – ulica.¹⁵

Vinograd nedaleko od kuće za Zagorce (*Casone dei Morlachi*)¹⁶ u suvlasništvu je samostana i Bigonea iz Šibenika, a obrađivao ga je Frane Bajadin, površine tri vretena i osam pertika. Bigoneu je pripadala četvrtina, a samostanu osmina uroda. Graničili su s posjedima: sjever – obitelji gospode Polanija, Paitonija i Quarca, istok – gospodin Cippico, zapad – Dominik Tudorov, jug – gospodin Comuli i samostan sv. Petra.¹⁷

¹² Vjekoslav Omašić, „Prilog upoznavanju društvenih i političkih prilika u Trogiru u vrijeme borbe za narodni preporod“, *Mogućnosti* 9-10 (1982), 852-853.

¹³ U mletačkome katastru za one koji su obrađivali zemljišta upisano je: *tenuto a colonia* te dio prihoda koji su imali obvezu davati samostanu. U austrijskome upisniku naziv *colono* odnosi se na težaka koji obrađuje zemljište uz obvezu davanja dijela prihoda gospodaru, dok se posebno navodi njegovo zanimanje: *agricoltore* – poljoprivrednik; *rustico* – seljak; *beccario* – mesar i tako dalje.

¹⁴ Samostan sv. Dominika s pripadajućom crkvom nalazi se u novijemu dijelu Trogira - *Pasikama*. Spominje se i u austrijskome katastru, a sačuvao je vlasništvo do danas. Pavao Andreis, *Povijest grada Trogira I* (Split: Splitski književni krug, 1977), 336-337; Irena Benyovsky, *Trogir u katastru Franje I.* (Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2005), 84; Vanja Kovačić, „Samostan sv. Dominika“, u *Dominikanci u Hrvatskoj* ur. Igor Fisković, (Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 2011), 263-264.

¹⁵ *Catastico*, str. 16, br. 21.

¹⁶ Kuća za Zagorce (*Casa dei Morlachi*) nalazila se na Travarici. Dunja Babić, „Opis Trogira i njegova teritorija s kraja XVI stoljeća“, *Grada i prilozi za povijest Dalmacije* 24 (2012), 19.

¹⁷ *Catastico*, str.17, br. 22. Crkva sv. Petra i pripadajući ženski benediktinski samostan nalazio se u središtu stare gradske jezgre, a bio je namijenjen patricijskim djevojkama. Zanimljivo je da je prva kći iz pojedine obitelji koja je ulazila u redovničku zajednicu donosila sa sobom tristo dukata, koji su ostajali zajednici, a ostale kćeri iz te obitelji donosile su određeni komad zemlje koji je samostan uživao do njezine smrti, a potom se zemljište vraćalo obitelji. Godine 1791. samostan je dokinut po odluci trogirskoga Gradskog vijeća, a 1796. godine stradao je u požaru. Imovina im se - prema podacima koje donosi I. Ostojić - sastojala od stotinu zemljinih čestica po Trogirskome polju i Donjim Kaštelima. U austrijsko-

Posjedovali su zemljište, dio vinograda, dio oranica u Malome polju na lokalitetu zvanom *Crljenica (Zarglieniza)* s 35 maslina i osam smokava, koji je obrađivao Svetin Silobrčić, površine deset vretena i 93 pertike. Polovica uroda pripadala je redovnicama. Graničila je s posjedima: sjever – pukovnik Jura, istok – braća Rossignoli, zapad – Kaptol, jugozapad – redovnice samostana sv. Nikole,¹⁸ jug - ulica i more.¹⁹ (foto 2)

Na lokalitetu *Sv. Stjepan (S. Stefano)* posjedovali su jednu česticu, djelomično vinograd, a djelomično oranica, s petnaest maslina i četrnaest smokava, koju je obrađivao Mate Campagna, površine jedanaest vretena. Polovicu uroda davali su redovnicama. Graničila je s posjedima: sjever i istok – ulica, jugozapad – gospodin Lascaris,²⁰ zapad – gospodin Grazio.²¹

Na lokalitetu *Krtine (Cartine)* posjedovali su dvije zemljišne čestice. Zemljište – djelomično vinograd, djelomično oranica s jednom smokvom i jednom maslinom, koje je obrađivao Ivan Vlahov rečeni Kurentija, površine 108 pertika. Polovicu uroda davali su redovnicama. Graničila je s posjedima: jug – Bratovština Gospe od Karmela, ostalo – Operarija sv. Ivana.²² Zemljište iste namjene s trinaest maslina, trinaest smokava, dvije oskoruše i jednim bademom, površine šest vretena, obrađivao je isti kolon. Polovica uroda svih kultura pripadala je redovnicama. Graničila je s posjedima: sjeveroistok – Operarija sv. Ivana,²³

me katastru u vlasništvu je upisan *Demanio Imperial Regio* (država). Danas je vlasnik crkve Trogirski dekanat. Ostojić, *Benediktinci u Hrvatskoj II*, 287-291; Benyovsky, *Trogir u katastru Franje I*, 77; Danko Zelić, „*Chiese in Trau* – rukopis Pavla Andreisa u Muzeju grada Trogira“, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 33 (2009), 94, 104.

¹⁸ Prvi ženski benediktinski samostan osnovan 1064. godine u Trogiru – *Monasterium ancillarum Domini*, a bio je namijenjen plemkinjama i sačuvao se sve do danas. Sukladno najstarijemu samostanskom katastru posjedovale su stotinu čestica zemalja, a prema austrijskome katastru redovnice su posjedovale 205 čestica zemalja. Ostojić, *Benediktinci u Hrvatskoj II*, 282-286; Irena Benyovsky Latin, *Srednjovjekovni Trogir. Prostor i društvo* (Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2009), 221-227; svi članci u Zborniku radova prigodom 950. obljetnice utemeljenja, *Benediktinski samostan sv. Nikole u Trogiru. Duhovnost i kultura u okrilju Virgines Dei* ur. Vanja Kovačić i Jozo Ivanović (Trogir: Benediktinski samostan sv. Nikole, 2014).

¹⁹ *Zarglieniza* ili *Zarglieni brighi*. *Catastico*, str. 18, br. 23. Radi se o lokalitetu koji se u izvorima naziva *Terra rubea* (Crvena zemlja), što je u stvari današnja *Ribola*. Mihovil Barada, „Trogirski spomenici I.“, *Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium* 44 (1948), 324, 394-395; Ivan Lucić, *Povijesna svjedočanstva o Trogiru II* (Split: Splitski književni krug, 1979), 1040.

²⁰ Dvije su pripadnice obitelji Lascaris bile redovnice samostana; obje kćeri Jerolima: N. (F) i Mihaela (1638? – 1690.). Andreis, *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji (1805.)*, 221.

²¹ *Catastico*, str. 26, br. 32. Lokalitet je vezan za crkvu sv. Stjepana. Na kopnenome dijelu grada postojale su dvije crkve sv. Stjepana. Jedna na predjelu Crvena zemlja, a druga nad Zgonom (mjesto gdje su torovi). Ova druga posjedovala je devet zemljišta. Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 349; Babić, „Opis Trogira i njegova teritorija s kraja XVI stoljeća“, 38-39.

²² *Catastico*, str. 24, br. 30.

²³ Pri katedrali u Trogiru postojala je operarija – institucija koja je služila za sakupljanje sredstava za izgradnju te upravljanje i organizaciju radova trogirске katedrale. Kako je patron grada sv. Ivan gotovo u potpunosti zasjenio sv. Lovru, tako i danas Trogirani katedralu nazivaju Sv. Ivanom. Vjerojatno se ovdje radi o operariji katedrale. Operarija je imala status pravne osobe i kao takva mogla je posjedovati

istok – Bratovština Gospe od Karmela, jug – gospodin Ivan Garagnin, zapad – potok.²⁴

Na lokalitetu *Muline* (*Muline*) posjedovali su tri zemljišne čestice. Vinograd sa šesnaest maslina i jednom malom te četiri velike smokve, koji je obrađivala Ivanica pokojnoga Ivana Brkana, površine dva vretena i 111 pertika. Trećina uroda pripadala je redovnicama. Graničila je s posjedima: sjever i istok – Bratovština sv. Duha,²⁵ jug – potok, zapad – braća Rossignioli.²⁶ Vinograd sa 36 maslina i dvije smokve, koje je obrađivao Mate Emer, površine sedam vretena i osamdeset pertika. Trećina uroda pripadala je redovnicama. Graničila je s posjedima: sjever – Bratovština sv. Duha i Kaptol, sjeveroistok – ulica, istok – nasljednici gospodina Melade, zapad – Sv. Duh i jugozapad – gospodin Alviž Dragazzo.²⁷ (foto 3) Vinograd uz potok s osamnaest starih samostanskih maslina (polovina uroda pripadala je redovnicama) te četrnaest mladih, zatim deset smokava i tri oskoruše (trećinu uroda davali su redovnicama) obrađivao je Frane Emer, površine devet vretena i osamdeset pertika. Graničio je s posjedima: sjever – stijenje, istok – Bratovština sv. Duha, po sredini kanal s vodom, zapad – potok, a iza njega nadarbina Sv. Ilije.²⁸

Na lokalitetu *Krban* (*Carban*) posjedovali su dvije zemljišne čestice. U podnožju brda Krban vinograd s: maslinama (dvanaest), oskorušama (sedam), smokvama (dvije), orah (jedan), koji je obrađivala udovica Klara Bakica, površine četrnaest vretena i trinaest pertika. Polovicu uroda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever i zapad – nasljednici gospodina Paladinija, istok – gospoda Polani i Paitoni, jug – komad zemljišta Sv. Mihovila.²⁹ Vinograd ispod Krbana s 22

zemljišta. Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 375-378; Benyovsky Latin, *Srednjovjekovni Trogir. Prostor i društvo*, 198-212.

²⁴ Ivan Garagnin bio je otac spomenute časne sestre Margarete Geltrude te se na nekoliko mjesta njegovi posjedi spominju u blizini samostanskih. Pretpostavljamo da je otac kćeri za miraz dao čestice zemalja nedaleko od svojih. Usp. bilj. 6.

²⁵ Uz crkvu sv. Duha, koja je mijenjala svoj položaj u Trogiru, bila je vezana jedna od najmoćnijih bratovština u srednjem vijeku koja je opstala i nakon što su ju je ukinula francuska vlast, ali kao Bratstvo sv. Sakramenta. Uz crkvu sv. Mihovila također je postojala bratovština iz 14. stoljeća, kojoj je u 15. stoljeću Venecija potvrdila dozvolu okupljanja kao i Bratovštini sv. Duha. Na skupštine Bratovštine sv. Duha dolazili su i župani Bratovštine sv. Mihovila, kao druge bratovštine od šest moćnih. Bratovština sv. Duha imala je svoju Matrikulu (*Mariegola*), koju je kao njihov član oslikao Blaž Jurjev Trogiranin te se dopunjavala do 18. stoljeća. Zemlje Bratovštine unesene su u spomenutu Matrikulu u 15. stoljeću te su obuhvaćale ukupno šezdeset čestica zemalja u trogirskome Malom i Velikom polju te nekoliko kuća u gradu. Usp. Matrikula bratovštine sv. Duha, Katedrala sv. Lovre u Trogiru, str. 122, 124. Ivan Strohal, „Bratstva (bratovštine) u starom Trogiru“, *Rad JAZU* 201 (1914), 62; Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 333-334; Irena Benyovsky Latin, „Uloga bratovština sv. Duha u Trogiru u srednjem vijeku“, *Povijesni prilozi* 32 (2007), 25-29, 42; Zelić, „Chiese di Traù – rukopis Pavla Andreisa u Muzeju grada Trogira“, 106-109.

²⁶ *Catastico*, str. 21, br. 27.

²⁷ *Catastico*, str. 22, br. 28.

²⁸ *Catastico*, str. 23, br. 29. Crkvice sv. Ilije nalazi se na istoimenome brdu na teritoriju današnjega Segeta. P. Andreis navodi: „U njoj se nalazi samo jedan oltar, a njezin rektor, kojega bira Vijeće, uživa po opskrbi beneficija (...) zemalja otprilike.“ Uz nju se također vezala bratovština koju su osnovali Segećani. Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 346.

²⁹ *Catastico*, str. 19, br. 24.

masline, dvanaest smokava i tri oskоруše obrađivao je Petar Buličić, površine pet vretena i dvanaest pertika. Polovicu uroda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – zemljište sv. Mihovila, istok – gospoda Polani i Paitoni, zapad – nasljednici gospodina Paladinija, jug – ulica.³⁰

Na lokalitetu *Gospe od Demunta* (*Chiesa della B.V. del Monte*) posjedovali su vinograd nedaleko od crkve *Gospe od Demunta* (crtež crkve)³¹ s 27 maslina od kojih je dvanaest velikih i starih bilo u vlasništvu samostana, a ostalih dvanaest (po riječima kolona koji ih je kupio od prethodnoga), zatim još tri te 38 maslina kao i dva badema obrađuje Ivan Krive (Krivčić), površine sedamnaest vretena. Polovica uroda pripadala je redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – Kaptol i crkva *Gospe od Demunta*, zapad – ulica i gospodin Petar Capogrosso, jug – dio gospodin Petar Canali, a dio Kaptol. Nedaleko sjeverne granice ucrtan je izvor vode (foto 4).³²

Na lokalitetu *Plano* ispod Vučjega brda (*Sotto il Monte Vucjebardo*) imali su zemljišnu česticu s vinogradom i u produžetku jednom vlakom – terasicom obrađiva tla (koja je bila neobrađena) s osamnaest maslina i osam smokava, a koju je obrađivao Ivan Cariman rečeni Smoljić, površine devet vretena. Četvrtinu uroda davali su redovnicama. Graničila je s posjedima: istok – Bratovština Gospe od Karmela, zapad – Bratovština sv. Duha, sjever i jugozapad – gaj Vučjega brda, jug – brdo Krban.³³

Na lokalitetu *Jazvine* (*Jazvine*) posjedovali su vinograd s dvadeset maslina i pet smokava, koje je obrađivao Ivan Smoljić, površine tri vretana i 103 pertike. Graničio je s posjedima: sjever – Nadarbina sv. Marte,³⁴ istok – braća Andreis,³⁵ zapad – ulica, jug – potok.³⁶

Na lokalitetu *Stomrate* (*Stomrate*) posjedovali su tri čestice zemlje. Vinograd s 35 maslina, četiri smokve, dvije oskоруše i jednim orahom obrađivao je Frane Cetinčić, površine osam vretena i 131 pertike. Trećinu uroda davali su redovnicama.

³⁰ *Catastico*, str. 19, br. 25.

³¹ Crkva sv. Marije od Brda/Gospe od Demunta u podnožju brda Krban, nekoliko puta obnovljena, posjedovala je sedam zemljišta, a sačuvana je sve do danas. Smještena je u blizini tornja, to jest kule, a nekoć u vlasništvu kapetana Jakova Casottija, takozvane Turske kule. Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 348; Babić, „Opis Trogira i njegova teritorija s kraja XVI stoljeća“, 20, 39.

³² *Catastico*, str. 20, br. 26. Naznačeno je kako je teren slab i ima stijena.

³³ *Catastico*, str. 27, br. 33.

³⁴ Crkva sv. Marte u Bijaćima jedna je od najstarijih hrvatskih crkava, koja se prvi put spominje 892. godine. P. Andreis navodi kako je za opskrbu imala 24 zemljišta. Naime, od prihoda darovanih zemljišta (*beneficium*) uzdržavala se crkva i svećenik koji je u njoj služio. Nadarbina sv. Marte u ovome je slučaju graničila sa zemljištem samostana sv. Mihovila. Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 346; Marko Peroević, *Najstarija hrvatska zadužbina sv. Marta na Bijaćima* (Sarajevo: „Nova tiskara“ Vrčar i dr., 1833; pretiskano iz kalendara „Napredak“ za godinu 1934), 1-5.

³⁵ Dvije sestre Petra Andreisa (oca Ivana): Elizabeta/Izabela (1601. – 1679.) i Rafaela (1614? – 1672?) bile su redovnice samostana sv. Mihovila. U 18. stoljeću nitko se iz roda Andreis ne spominje u samostanu. Andreis, *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji (1805.)*, 125.

³⁶ *Catastico*, str. 28, br. 34.

Graničio je s posjedima u vlasništvu: sjeveroistok – iste redovnice sv. Mihovila, jug – gospoda Polani i Paitoni, sjever i zapad – gospodin Vitturi.³⁷ Vinograd s 23 masline, osam smokava, dvije oskоруše i jednoga oraha obrađivao je Ante Deman, površine devet vretena i deset pertika. Trećinu uroda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima u vlasništvu: sjever – ulica, jug i dio istoka – gospoda Polani i Paitoni, dio istoka – iste redovnice sv. Mihovila, zapad – iste redovnice i gospodin Vitturi.³⁸ Vinograd s deset maslina (velikih i malih) i jednom smokvom obrađivao je Ivan Deman, površine dva vretena i 103 pertike. Trećinu grožđa i smokava te polovicu maslina davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – ulica, istok – gospodin Buffalis, zapad – iste redovnice sv. Mihovila, jug – gospoda Polani i Paitoni.³⁹

Na lokalitetu *Divulje* (*Divuglie*) posjedovali su stari vinograd s 26 maslina, šest smokava i dvije oskоруše, koji su obrađivala braća Passetti pokojnoga Ivana, površine devet vretena. Graničio je na sjeveru s posjedima: samostan sv. Lazara, jug – ulica, istok – gospodin Horacije Pinelli,⁴⁰ zapad – braća Baselli.⁴¹ Još jedan vinograd s trinaest maslina i dvije smokve obrađivao je Mihovil (Mijo) Pomenić, površine tri vretena i 89 pertika. Polovicu uroda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: zapad – braća Godojević, ostalo – kapetan Nadalin Zavoreo.⁴² Vinograd s trinaest maslina, sedam smokava, šest oskоруša i jednom breskvom obrađivali su Lovre Belas iz Arbanije i Bare Huljević (Uljević) iz Žednog, površine devet vretena i 125 pertika. Trećinu grožđa, smokava i oskоруša te polovicu uroda maslina davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – Bratovština sv. Duha, zapad – gospodin Buffalis, jug – ulica.⁴³

³⁷ *Catastico*, str. 29, br. 35.

³⁸ *Catastico*, str. 30, br. 36.

³⁹ *Catastico*, str. 30, br. 37.

⁴⁰ Dvije kćeri Horacija Pinellija, zadarskoga liječnika – Marija Serafina i Marija Cherubina, bile su redovnice u samostanu. Serafina je bila i časna majka samostana. (Vidi bilj. 41.) Naime godine 1751. i 1752. zabilježena je gradnja sobe u samostanu za njihove potrebe. Lovorka Čoralčić i Ivana Prijatelj Pavičić, „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738.-1754.)“, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 38 (1999-2000), 385-386.

⁴¹ *Catastico*, str. 38, br. 46. U produžetku je tekst dopisan 7. VI. 1795. u kojemu je naznačeno kako od njega vlasnice samostana nisu imale velike koristi zbog čega su, nakon što su ga zatekle neobrađenoga, pokrenule postupak ukidanja težaštine protiv Ivana Passettija, koji se pak bio prizvao protiv presude na Apelacijski sud u Veneciji. Stoga je posjed ustupila časna majka Serafina Pinelli dr. Josipu Nutriziju, koji je rasteretio samostan svih sudskih troškova i preuzeo na sebe sudsku presudu te nadoknadio štetu u vrijednosti od sedam talira. Također su od rečenoga Nutrizija vlasnice dobile u zamjenu dva obrađena voćnjaka, koja su prema procjeni vještaka Mate Bukovića bila veće vrijednosti, bolje kvalitete i bliže gradu. Prvi: zemlja (teren) u Zviraići te na Crvenoj zemlji, koji je obrađivao Josip Hrabar, veličine osam vretena (obrađenih), što odgovara davanju trećine mošta. Zemlja je obogaćena sa sedamnaest stabala maslina, petnaest smokava i šest oskоруša, što odgovara davanju polovine uroda plodova. Drugi: zemlja u Segetu, koju je obrađivao Petar Ljubičić veličine šest vretena, obrađena, obogaćena s pet stabala maslina i pet smokava, što odgovara davanju sveukupne polovine uroda. Zahvaljujem Haniji Mladineo, djelatnici Državnoga arhiva u Splitu na pomoći transkripcije i prijevoda ove dopune u Katastru.

⁴² *Catastico*, str. 38, br. 47.

⁴³ *Catastico*, str. 39, br. 48. Vlasnik čestice na istoku nije upisan.

Posjedi samostana u katastru na području donjih – „trogirskih“ Kaštela⁴⁴

Čestice zemalja u Kaštel Štafiliću

Na lokalitetu *Bile* (*Bile*) posjedovali su česticu na kojoj je bio vinograd, a dio je bio zapušten s dvije masline, jedanaest smokava, jednim orahom i jednom dunjom, koji je obrađivao Jakov Vuletin iz Kaštel Novoga, površine dvanaest vretena i 83 pertike. Polovinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – iste redovnice sv. Mihovila (gospodin Ivan Garagnin kod kojega su založile posjed), zapad, jug i sjever – ulica.⁴⁵

Na lokalitetu *Kružić* (*Crisiz*) imali su dvije čestice. Teren, dio vinograda, dio oranica s 46 maslina, pedeset smokava, osam oskoruša, jednim orahom, jednom marelicom, dvije višnje maraske, koji je obrađivao Nikola Gruičić rečeni Zazar iz Kaštel Štafilića, površine dvadeset vretena i 23 pertike. Trećinu grožđa te četvrtinu uroda oranice, maslina i drugoga voća davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: zapad – nadarbina sv. Marte, sjeveroistok – gospodin Vitturi, istok – potok, jug i jugozapad – ulica.⁴⁶ Teren s 46 maslina i vinogradom obrađivala je Dome pokojnoga Bože Čipčića iz Kaštel Novoga, površine jedanaest vretena i 45 pertika. Trećinu grožđa i polovicu uroda maslina davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever i istok – Biskupska menza, zapad – gospodin Filip Nutrizio,⁴⁷ jug – ulica.⁴⁸

Na lokalitetu *Knežine* / *Knježine* (*Knexine*) posjedovali su tri čestice. Vinograd sa sedam maslina, pet smokava i dvije oskoruše obrađivao je Nikola Dobrić iz Kaštel Štafilića (*Papalić*), površine četiri vretena i trinaest pertika. Trećinu grožđa, uroda smokava i oskoruša te polovicu uroda maslina davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever i istok: iste redovnice sv. Mihovila, zapad – nasljednici gospodina Vitturija, jug – gospodin Cerineo⁴⁹ (foto 5). Vinograd sa šest maslina, šest smokava i jednim orahom obrađivao je Josip Dobrić, površine sedam vretena i 23 pertike. Trećinu grožđa i smokava te polovicu uroda maslina davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: jugozapad – nasljednici gospodina Vitturija,

⁴⁴ Na području Donjih Kaštela samostan nije bio u posjedu čestica kuća.

⁴⁵ *Catastico*, str. 56, br. 75.

⁴⁶ *Catastico*, str. 31, br. 38.

⁴⁷ Vjerojatno se ovdje radi o liječniku Filipu Nutriziju (1687. – 1769.), bratu Ivana Krstitelja (1689. – 1752.). Ivan Krstitelj imao je izvanbračnoga sina liječnika Jurja, kojega je ozakonio kada se oženio njegovom majkom. Jurjeva kći Elizabeta (rođena 1763.) bila je redovnica samostana. Ostojčić *Benediktinci u Hrvatskoj II*, 292; Ivo Babić i Arsen Duplančić, „Povijest trogirске obitelji Nutrizio“, *Grada i prilozi za povijest Dalmacije* 11 (1990), 339; Nevenka Bezić-Božanić, „Trogirske obitelji u 17. stoljeću (6)“, *Vartal* 1-2 (1998), 121; Ista, „Trogirske obitelji u 18. stoljeću (10)“, *Vartal* 1-2 (2003), 85; Andreis, *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji* (1805.), 241.

⁴⁸ *Catastico*, str. 32, br. 39.

⁴⁹ *Catastico*, str. 33, br. 40.

sjeвероистok i sjever – ulica, istok i jug – iste redovnice sv. Mihovila.⁵⁰ Vinograd s četiri smokve i četiri oskoruše (jedna velika i tri malene) obrađivao je Ivan Krečak iz Kaštel Štafilića (*Papalić*), površine deset vretena i 78 pertika. Trećinu grožđa i polovicu uroda maslina davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – ulica, istok – redovnice sv. Nikole, jug – gospodin Cerineo, zapad – iste redovnice sv. Mihovila.⁵¹

Na lokalitetu *Javorja* (*Javorja*) posjedovali su vinograd s 25 maslina, koji je obrađivao Stipan Rako iz Kaštel Staroga, površine osam vretena i 96 pertika. Trećinu grožđa i uroda maslina davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: zapad i jug – ulica.⁵²

Na lokalitetu *Resnik* (*Resnik*) imali su vinograd s trinaest maslina i tri smokve, koji su obrađivali nasljednici pokojnoga Petra Žbure, površine trinaest vretena i dvanaest pertika. Trećinu grožđa i uroda maslina davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – ulica, zapad – gospodin Nutrizio.⁵³

Nedaleko od potoka Slanac⁵⁴ posjedovali su teren s 22 masline koji je obrađivao Marin Babin iz Kaštel Staroga, površine pet vretena i 45 pertika. Graničio je s posjedima: sjever – ulica, istok – gospodin Ivan Garagnin, zapad – Frane Kalebota, jug – biskupska menza.⁵⁵

Čestice zemalja u Kaštel Novome

Na lokalitetu *Dumanščine* (*Dumanschine*) posjedovali su dvije spojene čestice. Vinograd, djelomično neobrađen, s deset maslina i osam smokava obrađivao je Ante Dujmov iz Kaštel Štafilića, površine sedam vretena i 72 pertike. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima u vlasništvu: istok – teren koji je obrađivao Vicko Studin, jug – ulica, sjever i zapad – iste koludice sv. Mihovila.⁵⁶ Vinograd s petnaest maslina, jedanaest smokava, jedanaest mladih trešnji i jednom oskorušom obrađivao je Ivan Pavčev iz Kaštel Novoga, površine jednaest vretena. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sje-

⁵⁰ *Catastico*, str. 33, br. 41.

⁵¹ *Catastico*, str. 33, br. 42.

⁵² Susjedni vlasnici čestica na sjeveru i istoku nisu upisani. *Catastico*, str. 34, br. 43.

⁵³ Susjedni vlasnici čestica na jugu i istoku nisu upisani. *Catastico*, str. 35, br. 44.

⁵⁴ Na kaštelansko-trogirskoj granici nalazio se potok koji je poradi svoje slanosti dobio naziv Slanac, a koji se ulijevao u more. Služio je za zalijevanje, a ljeti bi presušio kao prolaz između polja. Fani Cega, „Smještaj pitke vode polovinom 19. stoljeća u Trogiru i okolici“, *Acta hist. med. stom. pharm. med. vet.* 27 (1987), 115.

⁵⁵ *Catastico*, str. 36, br. 45. Dodan je broj 45 A, na kojemu je naznačeno da je taj teren do njega uzurpirao težak Marin Babin od samostana sv. Mihovila, ali je vraćen uz pomoć župana Ante Čikare. Površina posjeda: jedno vreteno i 37,2 pertike s tri masline.

⁵⁶ *Catastico*, str. 59, br. 81.

ver – ledina i stijenje, zapad – potok, jugozapad – ulica, istok – iste redovnice sv. Mihovila.⁵⁷

Na lokalitetu *Budožić* (*Budosics*) imali su dvije spojene zemljišne čestice. Vinograd s devet maslina i jednom smokvom, koji je obrađivao Bože Radunić iz Kaštel Novoga, površine dva vretena i 53 pertike. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – iste redovnice sv. Mihovila, jug – ulica, istok i zapad – Mihovil Gattin.⁵⁸ Vinograd s devet maslina i pet smokava, koji je obrađivao Stipan Miačev iz Kaštel Novoga, površine tri vretena i 72 pertike. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – Mare Bakanova, jug – iste redovnice sv. Mihovila, istok i zapad – Mihovil Gattin.⁵⁹

Na lokalitetu *Ričivica* (*Riciviza*) imali su česticu – pola vinograd, a pola oranica – sa sedamnaest maslina, jednom oskorusom i četiri smokve, koju je obrađivao Nikola Balijin iz Kaštel Štafilića, površine sedam vretena i 37 pertika. Trećinu prihoda vinograda i ostaloga voća te četvrtinu prihoda oranice davali su redovnicama. Graničila je s posjedima: sjever, jug i istok – Kaptol, zapad – gospodin Jakov Cega.⁶⁰

Na lokalitetu *Stomoria* (*Stomaria*)⁶¹ posjedovali su vinograd s petnaest maslina, šest smokava i dvije oskorushe, koji su obrađivala braća Kuzmanin (Kuzmanić) iz Kaštel Novoga, površine četiri vretena i 58 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjeveroistok i sjever – Vicko Mirić, istok – Pere Šimetin, zapad – gospodin Michieli Vitturi, jug – *Primicerijat* (Kaptol).⁶²

Na lokalitetu *Govnjari* (*Govgnar*) posjedovali su dvije čestice, jednu pokraj druge. Vinograd s 24 masline i dvije smokve, koji je obrađivala Dome Hreljina pokojnoga Harambaše iz Kaštel Novoga, površine devet vretena i 88 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – Petar Kotlar, istok – iste redovnice sv. Mihovila, zapad – gospodin Cerineo, jug – ulica.⁶³ Vinograd s 22 masline (pola starih, pola novih) i 22 smokve obrađivao je Mate Hreljin

⁵⁷ *Catastico*, str. 59, br. 82.

⁵⁸ *Catastico*, str. 60, br. 83. U vrijeme opatice Marije Cherubine Gattin (1717. – 1759.) samostan sv. Mihovila bio je najbolje napučen. Čoralić i Prijatelj Pavičić, „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738. – 1754.)“, 383.

⁵⁹ *Catastico*, str. 60, br. 84.

⁶⁰ *Catastico*, str. 54, br. 72. Marija (1694. – 1722?), redovničkoga imena Klementina, kći Franje Celija Cege, sestra Jakova i Ivana koji se spominju u ovome Katastru kao vlasnici susjednih zemljišta, bila je redovnica samostana. Andreis, *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji (1805.)*, 163.

⁶¹ *Stomorija*, crkva Blažene Djevice Marije (*chiesa sotto il titolo delle B.V. Vespasiana*), sagrađena je 1189. godine kao župna crkva nekoć srednjovjekovnoga sela Špiljana. Uz nju je također vezana bratovština koja spada u najstarije bratovštine, a koja nije imala napisanu matrikulu. Crkva je popravljena, obnovljena i proširena polovicom 18. stoljeća i po njoj se spomenuti lokalitet zove *Stomorija*. Mladen Domazet i Marin Vuletin, *Odvitnice Gospe Stomorijo* (Zagreb: Difo, 2008), 7-17.

⁶² *Catastico*, str. 47, br. 62.

⁶³ *Catastico*, str. 55, br. 73.

iz Kaštel Novoga, površine osam vretena i 33 pertike. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – Frane Koršić, zapad – iste redovnice sv. Mihovila, sjever – Petar Kotlar, jug – ulica.⁶⁴

Na lokalitetu *Miri* (*Mire*) imale su dvije spojene čestice. Zapušteni teren s devet maslina obrađivao je Ivan Radunov, površine šest vretena i 55 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – gospodin Casotti, zapad – iste redovnice Sv. Mihovila.⁶⁵ Česticu koja je dijelom vinograd, a drugi je dio zapušten s 35 maslina, osamnaest smokava, jednim orahom i jednom višnjom maraskom obrađivao je Petar Čelan, rečeni Jakovčev iz Kaštel Staroga, površine jedanaest vretena i 110 pertika. Polovinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – iste redovnice sv. Mihovila, zapad – potok, sjever i sjeveroistok – ulica.⁶⁶

Na lokalitetu *Stinice* (*Sitnizi*) imali su neobrađen teren bez stabala, koji je obrađivao Pave Šimetin, površine tri vretena i osamdeset pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – gospodin Bigoneo, istok – gospodin Nutrizio, jug – gospodin Comuli, zapad – ulica.⁶⁷

Na lokalitetu *Marceline* (*Marcelline*) imali su vinograd sa sedam maslina, trinaest smokava i dvije višnje maraske, koji je obrađivao Vicenco Baranov (Baranović) iz Kaštel Novoga, površine osam vretena i 129 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama.⁶⁸

Na lokalitetu *Podpečje* (*Podpecchie*) u podnožju brda vinograd je s osamnaest maslina, sedam smokava i jednim orahom, koji je obrađivao Vicenco Mirić iz Kaštel Novoga, površine tri vretena i 111 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – Duje Tranfin (Tranfić), jug – gospodin Vitturi, zapad i sjever – gospodin Ivan Garagnin.⁶⁹

Na lokalitetu *Vručine* (*Vrucine*) posjedovali su četiri čestice. Vinograd te dio neobrađenog terena s petnaest maslina, deset smokava i jednim orahom, koji je obrađivala Ursula pokojnoga Mate Luina iz Kaštel Štafilića, površine trinaest vretena i 32 pertike. Trećinu prihoda davala je redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – kameniti brežuljak i teren samoga Sv. Mihovila, istok – nasljednici gospodina Melade, zapad – gospodin Jakov Cega, jug – ulica⁷⁰ (foto 6). Vinograd s četiri smokve, koji je obrađivao Luka Luin iz Kaštel Štafilića, površine tri vretena

⁶⁴ *Catastico*, str. 55, br. 74.

⁶⁵ *Catastico*, str. 48, br. 63. Naznačeno je da redovnice imaju obvezu dokazati temelj vlasništva.

⁶⁶ *Catastico*, str. 48, br. 64.

⁶⁷ *Catastico*, str. 49, br. 65. Naznačeno je da su redovnice zadužile Pavu Šimetina da ga obradi i zasadi voćke.

⁶⁸ *Catastico*, str. 50, br. 66. Nisu upisani vlasnici okolnih posjeda. Naznačeno je da se radi o zemljištu slabe kvalitete podložnom bujicama.

⁶⁹ *Catastico*, str. 51, br. 67. Naznačeno je da se radi o slabome terenu, ugroženom bujicama ispod brda.

⁷⁰ *Catastico*, str. 52, br. 68.

i 107 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever (brežuljak) – iste redovnice sv. Mihovila, istok – gospodin Ivan Garagnin, zapad – Dome pokojnoga Bože Čipčića, jug (brežuljak) - iste redovnice sv. Mihovila i gospodin Cega.⁷¹ Vinograd s tri smokve s malenom udolinom i šumovitim obronkom (dugom i uskom česticom) obrađivao je Mate Luin iz Kaštel Štafilića, površine dva vretena i 66 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je sjeveroistok i istok – gospodin Ivan Garagnin, zapad – Dome udova Bože Čipčića, jug – kameniti brežuljak.⁷²

Na lokalitetu *Bristin?* (*Brisse*) vinograd s 29 maslina i dvanaest smokava obrađivao je Ante Hodak (Odak) iz Kaštel Staroga, površine osam vretena i četrnaest pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – gospodin Comuli, zapad – gospodin Mihovil Cerineo.⁷³

Na lokalitetu *Trećanica* (*Trecchianiza*) posjedovali su vinograd i oranicu s pet maslina, osamnaest smokava, četiri oraha, tri višnje maraske, jednom marelicom i četiri badema, koji je obrađivao Lovre Pavčev iz Kaštel Novoga, površine osam vretena i 129 pertika. Trećina prihoda pripadala je redovnicama. Graničila je s posjedima: sjeveroistok – redovnice sv. Nikole, jug – gospodin Cippico, zapad i jugozapad – javni pašnjak⁷⁴ (foto 7).

Čestice zemalja u Kaštel Starome

Na lokalitetu *Gomile* (*Gomille*) posjedovali su česticu (dio vinograd, a dio oranica) s dvanaest maslina, dvanaest smokava, tri oraha (jedan veliki dva mlada) i dvije oskoruše, koji je obrađivao Ante Lukić pokojnoga Nikole iz Kaštel Staroga, površine šest vretena i 68 pertika. Polovinu uroda od dvije masline, a od svega ostaloga trećinu, davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – gospodin Garagnin, jug i zapad – ulica, sjever – teren koji je obrađivao Pavao Svetinov.⁷⁵

Na lokalitetu *Ključanice* (*Kgliuzanize*) posjedovali su vinograd s osam maslina, dvije smokve i dvije višnje maraske, koji je obrađivao Ivan Radun iz Kaštel Staroga, površine pet vretena i 72 pertike. Polovinu uroda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjeveroistok i sjever – iste redovnice sv. Mihovila, jug i jugozapad – gospodin Andreis, istok – potok, gospoda Polani i Paitoni. Odmah do njega bio je neobrađen teren s petnaest maslina i četiri smokve, koji je

⁷¹ *Catastico*, str. 52, br. 69. Dodana je napomena dana 10. VII. 1761. godine (Trogir) vezana za česticu 69A po kojoj su seljak Luka Luin i župan Ante Čikara potvrdili darovanje čestice površine dva vretena i 102 pertike.

⁷² *Catastico*, str. 52, br. 70.

⁷³ *Catastico*, str. 53, br. 71. Vlasnici susjednih čestica na jugu i istoku nisu naznačeni.

⁷⁴ *Catastico*, str. 40, br. 49. U napomeni je naznačeno da se radi o zemljištu malene vrijednosti, daleko od vode te se na čestici nalazi staja za životinje (ucrtana).

⁷⁵ *Catastico*, str. 43, br. 54.

obrađivao Vicenco Lancunić iz Kaštel Staroga, površine tri vretena i 38 pertika. Polovinu uroda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – gospodin Zecca, jugoistok – susjedna čestica, istok – potok i gospoda Polani i Paitoni, zapad – ulica.⁷⁶

Na lokalitetu *Sv. Nikola (S. Nicolò)*⁷⁷ posjedovali su vinograd s trinaest maslina, tri smokve, tri višnje maraske i dvije breskve, koji je obrađivao Vicenco Piljin iz Kaštel Staroga, površine osam vretena i sedamdeset pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – gospoda Andreis i (Statileo) Statilić, istok – gospodin Statilić, zapad i jug – ulica.⁷⁸

Na lokalitetu *Vukovače (Vukovaza)* imali su četiri zemljišne čestice jednu do druge. Vinograd s jednom maslinom i dvije breskve obrađivao je Stjepan Babin iz Kaštel Staroga, površine jednoga vretena i 129 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – ulica, jug – stijenje, zapad – kolon Mihovil Piljić, sjever – iste redovnice Sv. Mihovila⁷⁹ (foto 8). Vinograd s četiri mlade masline, šesnaest višnji maraski, šest smokava i jednom oskorušom obrađivala je Ivanica Katalinić, površine šest vretena i pet pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok, sjever i sjeveroistok – ulica, ostalo – iste redovnice samostana sv. Mihovila.⁸⁰ Vinograd s 24 masline, šest smokava i pet višanja maraski obrađivao je Đorđe Zamanjin, površine devet vretena i 111 pertika. Graničio je s posjedima: sjever, sjeveroistok i jug - gospodin Silvije Dragazzo, istok – iste redovnice sv. Mihovila, jug – Mihovil (Mijo) Piljić iz Kaštel Staroga.⁸¹ Vinograd sa šesnaest maslina, tri smokve, jednom oskorušom i četiri višnje maraske obrađivao je Grgur Uglješić iz Kaštel Staroga, površine 86 vretena i 86 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – Mihovil (Mijo) Piljić, sjever – gospodin Petar Capogrosso.⁸²

Na lokalitetu *Gostinj*⁸³ (*Gostign*) u posjedu su pet zemljišnih čestica, od kojih su četiri bile međusobno spojene. Vinograd s 33 masline, 26 smokava i jednim ora-hom obrađivao je Jure Škaričić iz Kaštel Staroga, površine sedam vretena i 28

⁷⁶ *Catastico*, str. 44, br. 56.

⁷⁷ Crkva sv. Nikole u Kaštel Starome sagrađena je na temeljima srednjovjekovne crkvice. Posjedovala je 23 zemlje te je bila pripojena trogirskome arhiepiskopatu, ali je njome upravljala Bratovština Kaštel Staroga. Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 354; Don Frane Ivasović, *Kaštel Stari. Crtice iz njegove povijesti i života* (Kaštela: Matica hrvatska – ogranak Kaštela, 2001), 38-41.

⁷⁸ *Catastico*, str. 45, br. 57.

⁷⁹ *Catastico*, str. 46, br. 58.

⁸⁰ *Catastico*, str. 46, br. 59.

⁸¹ *Catastico*, str. 46, br. 60. Naznačeno je da Mihovil (Mijo) Piljić iz Kaštel Staroga treba navesti temelj svoje stečevine.

⁸² *Catastico*, str. 46, br. 61. Susjedi s juga i zapada nisu navedeni.

⁸³ Lokalitet *Gostinj* proteže se na Kaštel Stari i Kaštel Lukšić, a dijeli ih potok. Ako smatramo da je potok koji se spominje u ovim česticama upravo granični, a nalazi se istočno od posjeda, pretpostavljam da se ovdje radi o dijelu lokaliteta u Kaštel Starome. Također je glavnina kolona koji su obrađivali zemlje iz Kaštel Staroga. Zahvaljujem kolegi dr. sc. Tonću Buriću na objašnjenju.

pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – iste redovnice sv. Mihovila, istok – svećenik Starmich (Strmić), zapad – ulica, jug – teren koji je obrađivao Petar Piljić⁸⁴ (foto 9). Do njega je vinograd s jedanaest maslina, pet smokava, četiri oskоруše, jednom marelicomi jednom višnjom maraskom obrađivao Frane Šimetin iz Kaštel Lukšića, površine devet vretena i 108 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – potok, zapad – ulica, sjever i jug – iste redovnice Sv. Mihovila.⁸⁵ Do njega je vinograd s osamnaest maslina i četiri smokve obrađivala Antica Balaškova iz Kaštel Lukšića, površine četiri vretena i pedeset pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: zapad – ulica, ostalo – iste redovnice Sv. Mihovila.⁸⁶ Do njega je vinograd s devet maslina i sedam smokava obrađivao Pave Pavković iz Kaštel Staroga, površine četiri vretena i dvadeset pertika. Graničio je s posjedima: istok – potok, zapad – ulica, jug i jugozapad – iste redovnice Sv. Mihovila.⁸⁷ Zaseban vinograd na istome lokalitetu s četrnaest maslina i pet smokava obrađivao je Pave Pavković iz Kaštel Staroga, površine četiri vretena i 59 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – koji je obrađivao Mate Milanov, jug – Šime Hodakov (Odak), zapad – potok.⁸⁸

Čestice zemalja u Kaštel Lukšiću

Na lokalitetu *Rušinac* (*Russinovaz*) posjedovali su vinograd sa sedamnaest maslina, osam smokava i dvije trešnje, koji je obrađivao Josip Bilin, površine četiri vretena i 67 pertika. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – gospodin Augustin Tartaglia, ostali – ulica⁸⁹ (foto 10).

Na lokalitetu *Boruće* (*Borucchie*) posjedovali su četiri zemljišne čestice. Vinograd s dvadeset maslina i šest smokava, koji je obrađivao Grgur Uglješić iz Kaštel Staroga, površine šest vretena i dvije pertike. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – iste redovnice Sv. Mihovila, ostalo – potoci.⁹⁰ Odmah do spomenute čestice neobrađen je teren s deset maslina i dvije smokve, koji je obrađivao Stjepan Tonkov iz Kaštel Staroga, površine dva vretena i četrnaest pertika. Graničio je s posjedima: istok – gospodin Andreis, zapad i sjever – potok.⁹¹ Do njega vinograd s deset maslina i 24 smokve, koji je obrađivao Ante Žmirin iz Kaštel Štafilića, površine devet vretena i 43 pertike. Trećinu prihoda davali su

⁸⁴ *Catastico*, str. 57, br. 76.

⁸⁵ *Catastico*, str. 57, br. 77.

⁸⁶ *Catastico*, str. 57, br. 78.

⁸⁷ *Catastico*, str. 57, br. 79. Obveza davanja prihoda nije napisana.

⁸⁸ *Catastico*, str. 58, br. 80.

⁸⁹ *Catastico*, str. 41, br. 50 A.

⁹⁰ *Catastico*, str. 42, br. 50 B.

⁹¹ *Catastico*, str. 42, br. 51.

redovnicama. Graničio je s posjedima: istok – gospodin Augustin Tartaglia, zapad – potok, sjever i jug – iste redovnice Sv. Mihovila.⁹² Do njega vinograd s trinaest maslina, sedam smokava, tri šljive i jednom marelicom, koji je obrađivao Josip Žmirin iz Kaštel Štafilića, površine pet vretena i 23 pertike. Trećinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever – obronak, istok – nasljednici gospodina Paladinija, zapad – potok, jug – iste redovnice Sv. Mihovila.⁹³

Posjedi samostana u katastru na ostalim područjima koji su pripadali Trogiru

Čestice zemalja u Segetu

Oranicu na lokalitetu zvanome *Pećine* (*Pecchine*) s deset maslina i jednom smokvom obrađivao je Bože Paravia, površine dva vretena i 52 pertike. Trećinu proizvoda davali su redovnicama. Graničila je s posjedima: sjever i zapad – javna površina, šuma i pašnjak, jug – more⁹⁴ (foto 11).

Vinograd poviše Segeta (*sopra Seghetto*, nije upisan lokalitet) s četrnaest maslina deset smokava i jednom oskorušom obrađivao je Mihovil (Mijo) Pomenić, površine sedam vretena i 99 pertika. Polovica uroda pripadala je redovnicama. Graničio je s posjedima: sjever i istok – gospodin Paladini, a dio ulica, jug – Kaptol, zapad – dio Kaptol, a dio gospodin Silvio Dragazzo.⁹⁵

Oranicu na lokalitetu *Konačvine* (*Conazvine*)⁹⁶ s dvije masline i sedam smokava obrađivao je Ivan Cariman rečeni Smolić, površine tri vretena i 44 pertike. Trećinu uroda davali su redovnicama. Graničila je s posjedima: sjever, istok i zapad – gospodin Bigoneo, jug – braća Passeti, jugozapad – samostan sv. Petra⁹⁷ (foto 12). Oranicu na istome lokalitetu s jednom maslinom obrađivao je Mihovil (Mijo) Pomenić, površine dva vretena i 114 pertike. Graničila je s posjedima: sjever – ulica, istok – Krstitelj Kosta, zapad i jug – majstor Ignacij Raguseo.⁹⁸

Oranicu na lokalitetu *Betania* (*Bettania*) s tri masline obrađivao je Ilija Smoljić, površine jednoga vretena i 108 pertika. Polovicu uroda davali su redovnicama. Graničila je s posjedima: sjever – ulica, istok – potok, jug – gospodin Grazio,

⁹² *Catastico*, str. 41, br. 52.

⁹³ *Catastico*, str. 41, br. 53.

⁹⁴ *Catastico*, str. 10, br. 15.

⁹⁵ *Catastico*, str. 11, br. 16.

⁹⁶ Crkva sv. Marije od Konačvina nastala je nadogradnjom kapelice posvećene rođenju Djevice Marije u 16. stoljeću te je uživala šest zemljišta. Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 347-348.

⁹⁷ *Catastico*, str. 12, br. 17.

⁹⁸ *Catastico*, str. 13, br. 18. Raguseo je nadimak obitelji Macanović, koja se istaknula graditeljskim ostvarenjima, a u Trogir dolazi iz Dubrovnika. Cvito Fisković, „Ignacije Macanović i njegov krug“, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 9 (1955), 198-268; Nevenka Bezić-Božanić, „Trogirske obitelji u XVIII. st. (9)“, *Vartal* 1-2 (2002), 118.

zapad – samostan sv. Nikole.⁹⁹ Na istome lokalitetu, vjerojatno odmah do spomenute čestice, posjedovali su zemljište (dio vinograd, a dio oranica) sa šesnaest maslina i dvadeset smokava, koje je obrađivao Ilija Vukman, površine osam vretena i četrdeset pertika. Polovicu uroda davali su redovnicama. Graničilo je s posjedima: sjever – ulica, istok – gospodin Nutrizio, jug – more, zapad – gospoda Polani i Paitoni.¹⁰⁰

Čestice zemalja na otoku Čiovu

Čiovo

Na otoku Čiovu (*Isola Bua*) imali su jednu česticu zemlje nedaleko od crkve sv. Lazara,¹⁰¹ oranicu s 28 maslina, petnaest smokava i trinaest badema, koju je obrađivao Mihovil (Mijo) Pomenić pokojnoga Šime, površine deset vretena i 31 pertike. Polovica proizvoda pripadala je redovnicama. Graničila je s posjedima: istok – Bratovština Gospe od Karmela,¹⁰² jug – Eustahije Kalafatić, zapad – oci samostana sv. Lazara, sjever – more.¹⁰³

Okruk/Okrug

U blizini crkve sv. Teodora (*Chiesa di San Teodoro, Sv. Tudora*, ucrtana)¹⁰⁴ (foto 13) posjedovali su oranicu s 145 maslina, tri badema, petnaest smokava i četiri oraha, koju su obrađivali: Stjepan Buličić (dvanaest maslina i četiri smokve); Petar i Lovre Buličić (37 maslina, četiri smokve i četiri badema), Bože i Ivan Maravić (osamdeset maslina i četiri oraha), Ivan Miše (šesnaest maslina i tri smokve), površine 32 vretena i 117 pertika. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama.

⁹⁹ *Catastico*, str. 14, br. 19.

¹⁰⁰ *Catastico*, str. 15, br. 20.

¹⁰¹ Crkva s Lazara (sv. Marije) na otoku Čiovu u sastavu je samostana franjevača konventualaca sagrađenoga uz crkvu početkom 17. stoljeća. Crkva je zabilježena i u austrijskome katastru, a u vlasništvu je upisan *Mensa Curale* (Kaptol), a za samostan *Demanio Imperial Regio* (Država). Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 341-343; Cvito Fisković, „Nekadašnja zgrada samostana konventualaca u kojoj se održavaju liječnički tečajevi u Trogiru početkom 19. stoljeća“, *Acta hist. med. stom. pharm. med. vet.* 27 (1987), 31-42; Benyovsky, *Trogir u katastru Franje I.*, 56.

¹⁰² Crkva Gospe od Karmela nalazi se u novijemu dijelu grada – Pasikama, a okrenuta je glavnim ulazom (prema istoku) naspram ulici koja dijeli noviji od starijega dijela grada. Uz nju je vezana istoimena bratovština koja je okupljala pripadnike trogirskih pučana koji su navršili četrnaest godina života, štiteći njihove interese i pomažući im. Bratimi su se za svečanosti odijevali u tunike tamno crvene boje. Jedna takva čuva se u Muzeju grada Trogira u Zbirci novovjekovne kulturne povijesti, inv. br. 1618. Premda je francuska vlast (1806. – 1813./1814.) dokinula sve bratovštine, za druge austrijske uprave (1814. – 1918.) obnovili su se brojeći oko pedeset članova te su posjedovali: dvanaest vinograda, deset pašnjaka, nekoliko vrtova, oranica i dvije kućice. Strohal, „Bratstva (bratovštine) u starom Trogiru“, 59-66; Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 335;

¹⁰³ *Catastico*, str. 9, br. 14.

¹⁰⁴ Crkva sv. Teodora/Tudora bila je jednostavan beneficij pridružen menzi. Različitih je stilskih obilježja te čuva tragove pregradnji tijekom stoljeća. Andreis, *Povijest grada Trogira I*, 340.

Graničila je s česticama u posjedu: jug – gospodin Jakov Cega i operarija sv. Ivana, sjever – javno dobro, istok – ulica, zapad – ulica i more.¹⁰⁵

Oranica na lokalitetu zvanome *Dolac (Dolaz)*¹⁰⁶ imala je tri masline, a obrađivao ju je Bože (Ivanov) Maravić, površine dva vretena i 103 pertike. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama. Graničila je s česticama u posjedu: sjever – javno dobro, istok – ulica, jug – teren samostana sv. Mihovila. Vinograd s maslinama (pet) na istome lokalitetu obrađivao je Mate Katušin, rečeni Franičev, površine 138 pertika. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama. Graničila je s česticama u posjedu: sjever – javno dobro, istok – ulica, zapad i jug – isti samostan sv. Mihovila. Vinograd s maslinama (dvije) na istome lokalitetu obrađivao je Toma Kalamarković, površine 104 pertike. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama. Graničio je s česticama u posjedu: sjever – javno dobro, ostalo – isti samostan sv. Mihovila. Oranicu s maslinama (devet) na istome lokalitetu obrađivali su Petar Maravić (sedam maslina) i Ante Maravić (dvije masline), površine jednoga vretena i 31 pertike. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama. Graničila je s česticama u posjedu: istok – javno dobro, jug i zapad – isti samostan sv. Mihovila.

Teren nazvan *Stasina nad Dragon (Stasina nad Dragon)*, uglavnom je ledina s dvije masline koju obrađuje Pave Maravić, površine sedam vretena i 86 pertika. Granice iste kao kod prethodne čestice.

Kod posjeda nazvanoga *Vinogradina nad Put (Vinogradina nad Put)*, oranica s deset maslina, površine tri vretena i dvanaest pertika, nije upisan kolon, a graniči s istima kao kod prethodne čestice.

Oranica sa šest maslina na lokalitetu zvanome *Za bardon (Zabardon)*, koju su obrađivali Bože i Bare Baretin (tri masline), Toma Kalamarković (tri masline), Mate Katušić (bez maslina), površine četiri vretena i četrdeset pertika, bila je istih granica kao i prethodna. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama. Teren na istome lokalitetu, oranica s dosta gomila, koju su obrađivali Grgur Buble (6 maslina), Petar Buličić pokojnoga Lovre (devet maslina), Stipe Buličić (pet maslina i dvije oskoruše), površine 72 vretena i 48 pertika. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama.¹⁰⁷

Oranica na lokalitetu *Sadići (Sadicchi)* nedaleko od kućice s tijeskom – turnjem (*Casone del torcchio*) u selu pokraj mora, koju obrađuje Šime Agnić (šesnaest maslina i šest badema), Mate Agnić (šest maslina i jedan badem), Marko Agnić (šest maslina), površine petnaest vretena i osamnaest pertika. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama. Zemljište puno stijena presijecao je put. Graniči s česticama u

¹⁰⁵ *Catastico*, na početku naznačena godina, *Adi. 21. Aprile 1760. Traù*, str. 2, br. 1.

¹⁰⁶ Za prepoznavanje naziva pojedinih predjela usp.: Ante Jurić, „Suvremena čiovska toponimija“, *Čakavska rič XXXIII* (2005), br. 1-2, 194-203.

¹⁰⁷ *Catastico*, str. 2-3, br. 2-8.

posjedu: sjever – gospodin Bartol Comuli, jugozapad – ulica koja vodi do sela, zapad – kućica s tijeskom (ucrtana).¹⁰⁸

Oranica s dosta stijena na lokalitetu zvanome *Selo?* (*Vilandicchia*), s devetnaest maslina, četiri badema, četiri smokve i jednim velikim stablom koštele, koju obrađuju Božo i Andrija Dobričić, površine 21 vretena i 30 pertika. Polovicu prihoda oranice te trećinu prihoda maslina i drugoga voća davali su redovnicama. Graničila je s česticama u posjedu: sjever – pukovnik Jura (čija je čestica između), istok – Petar Buličić pokojnoga Lovre i Mate Dobričić, jug i zapad – ulica¹⁰⁹ (foto 14).

Zemljište – dio vinograd, a dio oranica s različitim vočkama (dvanaest smokava, dvije oskoruše i pedeset višnjanja maraski) na lokalitetu *Paševica* (*Pasavizza*), obrađuju braća Petar i Mihovil (Mijo) Mijaković, površine 37 vretena i deset pertika. Polovicu prihoda vinograda te trećinu prihoda oranica i voćnjaka davali su redovnicama. Graniči s Pećinom (ucrtana) prema brdu, javnim dobrom i ulicom.¹¹⁰

Oranica na lokalitetu *Smrdej* (*Smardeglia*), na čijemu je kraju živa stijena, koju obrađuju braća Mihovil (Mijo) i Petar Mijaković (s četiri masline, tri badema, dva oraha, tri smokve i četiri oskoruše) te Marko Mijaković (s četiri masline, dvije smokve, jednim bademom) i Ante Mijaković (četiri masline, dvije smokve i jedan badem), ukupne površine dvadeset vretena. Polovicu prihoda davali su redovnicama. Graniči s posjedima: sjever i jug – ulica, istok – Mihovil (Mijo) Kapelica, zapad – Ante Vidošević (Vidosseo).¹¹¹

Zemljišnu česticu na lokalitetu *Bile njive* (*Bile gnive*) – oranicu (djelomično neobrađivu), koju obrađuju: Ivan Prga, Petar pokojnoga Lovre Buličić, Petar pokojnoga Šime Buličić, Ivan Miše i Grga Buble, površine 111 vretena. U jednome dijelu na kraju čestice manji je vinograd s četiri malene masline, koji obrađuje Petar pokojnoga Šime Buble. Četvrtinu prihoda davali su redovnicama. Granice: sjever – brdo, a ostalo javno dobro i šume.¹¹²

Analiza prihoda i dobara

Iz zbirnih podataka na kraju samoga rukopisa katastra doznajemo površinu ukupnoga zemljišta u vlasništvu koludrica, što iznosi 868:117 vretena. Na zemljištima su posjedovale: 1363 maslina, 622 smokve, dvadeset oraha, 29 badema, 57 oskorša, 88 višnjanja, pet breskvi, četiri marelice, 24 trešnje, tri šljive i dvije dunje. Potom slijedi detaljan indeks lokaliteta na kojima su imale zemljišta abecednim redom

¹⁰⁸ *Catastico*, str. 4, br. 9.

¹⁰⁹ *Catastico*, str. 5, br. 10.

¹¹⁰ *Catastico*, str. 6, br. 11.

¹¹¹ *Catastico*, str. 7, br. 12.

¹¹² *Catastico*, str. 8, br. 13.

s imenima kolona koji su zemljišta obrađivali, a nakon toga popis imena kolona također abecednim redom.¹¹³

Posjedi su bili rasuti po bližoj i široj okolici grada. Ukupno su imali 92 čestice zemlje, na način da su na kopnenome dijelu – do granica s područjem Kaštela – imale ukupno 23 čestice zemlje na lokalitetima: *Vartline*, današnja *Travarica* (nedaleko od kuće za Zagorce), *Crljenica*, *Sv. Stjepan*, *Krtine*, *Muline*, *Krban*, *Gospa od Demunta*, *Plano*, *Jazvine*, *Stomrate* i *Divulje*. Na području Donjih „trogirskih“ Kaštela bili su u posjedu ukupno 46 čestica zemlje raspoređenih na sljedeći način: devet čestica zemlje u Kaštel Štafiliću (lokaliteti: *Bile*, *Kružić*, *Knežine*, *Javorja*, *Resnik*, potok *Slanac*); devetnaest čestica zemlje u Kaštel Novome (lokaliteti: *Dumanščine*, *Budožić*, *Ričivica*, *Stomoria*, *Govnjari*, *Miri*, *Stinice*, *Marceline*, *Podpećje*, *Vručine*, *Brisse* i *Trećanica*); trinaest čestica zemlje u Kaštel Starome (lokaliteti: *Gomile*, *Ključanice*, *Sv. Nikola*, *Vukovače* i *Gostinj*); pet čestica zemlje u Kaštel Lukšiću (lokaliteti: *Rušinac* i *Boruče*). Na području Segeta posjedovale su ukupno šest čestica zemlje (lokaliteti: *Pećine*, *Konačvine*, *Betania* i lokalitet bez imena). U mjestu Čiovu na otoku Čiovu jednu česticu zemlje nedaleko od crkve sv. Lazara, a u Okrugu bile su u posjedu ukupno šesnaest čestica zemlje (lokaliteti: *Sv. Tudor*, *Dolac*, *Stasina nad Dragon*, *Vinogradina nad Put*, *Za bardon*, *Sadići*, *Vilandicchia*, *Paševica*, *Smrdej* i *Bile njive*).

Što se tiče kultura koje su se na njima uzgajale, povrće su uzgajali na kopnenome dijelu u neposrednoj blizini grada (lokalitet *Vartline*), na kojemu su se nalazili vrtovi gradskoga stanovništva u kojima je uspijevalo povrće.¹¹⁴ Ostalo su sačinjavali vinogradi, maslinici, voćnjaci i oranice, rasuti na gotovo svim spomenutim lokalitetima. Dakle, imali su svoje maslinovo ulje, vino i sezonsko voće. Što se od poljoprivrednih kultura sijalo na oranicama, nije naznačeno, ali u usporedbi s ostalim predjelima trogirskoga područja i općenito u Dalmaciji, uzgajali su pšenicu, ječam, žito, proso, kukuruz, slanutak, sirak, a od povrtnica kupus, bijeli i crveni luk, grašak, bob, krumpir i tako dalje.¹¹⁵

U većini slučajeva samostanu je pripadala trećina, rjeđe polovina ili četvrtina uroda, što je (pretpostavljamo) bilo dovoljno za život redovnica i održavanje sa-

¹¹³ Mletačka uprava u Dalmaciji bila je vrlo temeljita u izradi svih katastara koje je stigla načiniti. Usp. Tea Perinčić, *Mletački katastar Pirovca (Zlosela) iz 1752.* (Pirovac; Rijeka: Općina Pirovac, Državni arhiv u Rijeci, 2013.)

¹¹⁴ Na kopnenome dijelu grada nalazili su se vrtovi na kojima su bili bunari, a koje su obrađivali stanovnici gradske jezgre sve do iza Drugoga svjetskog rata. Danas su vrtovi zapušteni te djelomično izgrađeni (Dom zdravlja, privatne kuće, zapušteni motel i tako dalje). Manjih je vrtova bilo i u samome gradu, primjerice, samostan sv. Nikole – sukladno austrijskome katastru – imao je dvije zemljišne čestice: vrtove s povrćem u gradskoj jezgri. Fani Celio Cega, „Posjedi samostana sv. Nikole na trogirskom području prema starom austrijskom katastru“ u *Benediktinski samostan sv. Nikole u Trogiru. Duhovnost i kultura u okrilju Virgines Dei* ur. Vanja Kovačić i Jozo Milanović, (Trogir: Benediktinski samostan sv. Nikole, 2014), 287-288.

¹¹⁵ Šime Peričić, *Gospodarske prilike u Dalmaciji od 1797. do 1848* (Split: Književni krug, 1993), 33, 38; Fani Celio Cega, „Prihodi Račica, Marine i Vinišća u XVIII. stoljeću“ u *Vinišćarski zbornik 1* ur. Ivan Pažanin, (Vinišća: Župa Presvetog srca Isusova, 2008), 35.

mostana. Uvijek ostaje otvorenim pitanje stvarnoga uroda i njegova prikazivanja kod onih koji su zemljišta obrađivali. Koliko će prihoda dobivati samostan, vjerojatno je bilo regulirano zasebnim ugovorima o kojima do sada nemamo pisanoga traga. Međutim, iz literature je poznato da su se na takav način regulirale obveze vlasnika zemalja i težaka koji su je obrađivali na širemu trogirskom području tijekom 18. stoljeća.¹¹⁶

Također je u katastru nacrtana svaka pojedina čestica zemlje te su na njoj naznačene granice i imena susjednih vlasnika. Oni su bili mahom pripadnici trogirskih plemićkih obitelji (Andreis, Buffalis, Canali, Casotti, Cega, Cerineo, Cippico, Comuli, Dragazzo, Garagnin, Grazio, Jura, Lascaris, Michieli Vitturi, Nutrizio, Paitoni, Paladini, Quarco, Rossignoli, Statileo) i plemićkih obitelji koje nisu bili pripadnici trogirskega plemstva (Bigoneo, Capogrosso, Mellada, Passetti, Pollani, Tartaglia, Zavoreo, Zecca)¹¹⁷ tu su i posjedi drugih crkava (Gospe od Demunta, Sv. Duh), samostana (sv. Dominika, sv. Lazara, sv. Nikole, sv. Petra), bratovština (Sv. Duha, Gospe od Karmela), nadarbina (Sv. Ilije, Sv. Marte), crkvenih institucija (Biskupska menza, Kaptol, Operarij sv. Ivana), pripadnika građanskih i pučkih obitelji (Pojedini su samo obrađivali susjedne čestice zemlje.) iz Trogira, bliže i šire okolice ovisno o smještaju posjeda (Baselli, Bakanov, Buličić, Čipčić, Dobričić, Gargateo, Godojević, Gattin, Kalafatić, Kalebota, Kotlar, Koršić, Kosta, Kapelica, Macanović (Raguseo), Mirić, Pinelli, Piljić, Šimetin, Svetinov, Strmić, Tudorov, Tranfić, Vidošević...) te istih koludrica sv. Mihovila.

Zaključak

Mletački katastar samostana sv. Mihovila toliko je detaljno napisan da su pregledni svi podaci o vlasništvu, količini posjeda, zasađenim stablima, vrsti zemljišta te imenima svih kolona, što je sve potkrijepljeno indeksima koji olakšavaju pretragu. Nažalost, nije poznato je li Venecija i za ostale ženske benediktinske samostane u Trogiru izradila katastre tako da ne postoji mogućnost usporedbe. Osim toga, spomenuti benediktinski samostan sv. Petra ukinut je prije samostana sv. Mihovila. Ostao je jedino do danas sačuvan ženski benediktinski samostan sv. Nikole namijenjen plemkinjama, čija je arhivska građa također oskudna. Međutim, premda

¹¹⁶ Primjerice, evo jednoga ugovora iz 18. stoljeća koji navodi Vjekoslav Omašić: *Jakov Andreis sklopio je u svoje ime i u ime brata Franje ugovor o iznajmljivanju zemljišta u Mirima od 14 vretena s braćom Ivanom i Petrom Žburinim iz Novoga. Težaci su se obvezali da će tu zemlju zasaditi dobrom i rodnom lozom u roku od četiri godine, počevši od dana sklapanja ugovora. Svake godine davat će točno trećinu, pripremljenu u vinogradu, od grožđa ili masta: ako pak budu sijali pšenicu davat će od nje trećinu. Davat će polovicu uroda maslina s postojećih stabala, kao i s onih koje će ubuduće zasaditi. Zemljište nikad ne smiju dijeliti i ono uvijek mora ostati u jednom komadu.* Omašić, *Kaštela od prapovijesti do početka XX. stoljeća I*, 340-341.

¹¹⁷ Prezimena onih koji nisu pripadali trogirskega plemstvu, ali se spominju u Trogiru, usporedi u: Andreis, *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave (1805)*.

nije poznat katastar samostana sv. Nikole iz vremena dok je gradom upravljala Venecija, iz staroga austrijskog katastra Trogira možemo izdvojiti količinu posjeda koje su imali (ukupno 205 čestica zemalja) rasutih po trogirskoj okolici, Donjim „trogirskim“ Kaštelima, Okrugu, Segetu i Marini, iz čega možemo pretpostaviti da je bio očekivano bogatiji jer su u njemu obitavale plemićke kćeri. Podaci u njemu oskudniji su nego li u onima mletačkim, s naznakom da se radi o masliniku ili vinogradu, voćnjaku, pašnjaku ili oranici ili pak neplodnome terenu, ali se, primjerice, ne spominje koje su voćke bile zasađene kao kod mletačkih katastara.¹¹⁸

Neupitno je stoga da su ženski samostanski redovi u Trogiru živjeli od prihoda s vlastitih posjeda koje su obrađivali njihovi koloni, na način da je njima pripadao određeni dio, a dio onima koji su obrađivali zemlju, zatim od donesenoga miraza te dodatnih zanimanja (primjerice tkanja, vezenja i slično). Na tome tragu svakako su dragocjeni podaci koje nalazimo u starim katastrima, koje je potrebno sustavno istraživati kako bismo mogli dobiti jasniju sliku ne samo o vlasničkim odnosima nego i o načinu života i ulozi samostana u društvu.

Izvori

Matrikula Bratovštine sv. Duha, katedrala sv. Lovre u Trogiru

Catastico delle terre del monastero di San Michele di Traù. Državni arhiv u Zadru. Katastarske knjige 17. i 18. stoljeća, sv. 71.

Literatura

Andreis Mladen. *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji (1805.)*. Trogir: Muzej grada Trogira, 2006.

Andreis Pavao. *Povijest grada Trogira I*. Split: Splitski književni krug, 1977.

Babić Ivo i **Duplančić** Arsen. „Povijest trogirске obitelji Nutrizio“, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 11(1990), 329-345.

Babić Dunja. „Opis Trogira i njegova teritorija s kraja XVI stoljeća“, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 24 (2012), 9-53.

Barada Mihovil. „Trogirski spomenici I“, *Monumenta spectantia historiam Slavorum meridiolanum* 44 (1948).

Benediktinski samostan sv. Nikole u Trogiru. Duhovnost i kultura u okrilju Virgines Dei. Zbornik radova prigodom 950. obljetnice utemeljenja. Trogir: Benediktinski samostan sv. Nikole, 2014.

¹¹⁸ Fani Celio Cega, „Posjedi samostana sv. Nikole na trogirskom području prema starom austrijskom katastru“, 283-302.

- Benyovsky Irena.** *Trogir u katastru Franje I.* Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2005.
- Benyovsky Latin Irena.** „Uloga bratovština sv. Duha u Trogiru u srednjem vijeku“, *Povijesni prilozi* 32 (2007), 25-60.
- Benyovsky Latin Irena.** *Srednjovjekovni Trogir. Prostor i društvo.* Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2009.
- Bezić-Božanić Nevenka,** *Građa za bibliografiju Trogira.* Trogir: Muzej grada Trogira, 1978.
- Bezić-Božanić Nevenka.** „Trogirske obitelji u 17. stoljeću (6)“, *Vartal* 1-2 (1998), 121-128.
- Bezić-Božanić Nevenka.** „Trogirske obitelji u XVIII. st. (9)“, *Vartal* 1-2 (2002), 107-124.
- Bezić-Božanić Nevenka.** „Trogirske obitelji u 18. stoljeću (10)“, *Vartal* 1-2 (2003), 85-103.
- Cega Fani.** „Smještaj pitke vode polovinom 19. stoljeća u Trogiru i okolici“, *Acta hist. med. stom. pharm. med. vet.* 27 (1987), 113-118.
- Celio Cega Fani.** „Prihodi Račica, Marine i Vinišća u XVIII. stoljeću“, u *Vinišćarski zbornik 1*, ur. Ivan Pažanin, 31-38, Vinišća: Župa Presvetog srca Isusova, 2008.
- Celio Cega Fani,** „Posjedi samostana sv. Nikole na trogirskom području prema starom austrijskom katastru“, u *Benediktinski samostan sv. Nikole u Trogiru. Duhovnost i kultura u okrilju Virgines Dei* ur. Vanja Kovačić i Jozo Ivanović, 283-302, Trogir: Benediktinski samostan sv. Nikole, 2014.
- Čoralić Lovorka i Prijatelj Pavičić Ivana.** „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738.-1754.)“, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 38 (1999-2000), 365-396.
- Delalle Ivan.** *Trogir vodič po njegovoj historiji i životu.* Trogir: Društvo za unapređenje turizma, 1936.
- Domazet Mladen i Vuletin Marin.** *Odvitnice Gospe Stomorijo.* Zagreb: Difo, 2008.
- Fisković Cvito.** „Ignacije Macanović i njegov krug“, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 9 (1955), 198-268.
- Fisković Cvito,** „Nekadašnja zgrada samostana konventualaca u kojoj se održavahu liječnički tečajevi u Trogiru početkom 19. stoljeća“, *Acta hist. med. stom. pharm. med. vet.* 27(1987), 31-42.
- Kovačić Vanja,** „Samostan sv. Dominika“, u *Dominikanci u Hrvatskoj.* ur. Igor Fisković, 263-264, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 2011.
- Kovačić Slavko,** „Garanjin, Ivan Luka“, u *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 4, 579-580. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža 1998.
- Ivasović Frane.** *Kaštel Stari. Crtice iz njegove povijesti i života.* Kaštela: Matica hrvatska – ogranak Kaštela, 2001.

- Jurić** Ante. „Suvremena čiovska toponimija“, *Čakavska rič* XXXIII, 1-2 (2005), 145-212.
- Lucić** Ivan. *Povijesna svjedočanstva o Trogiru II*. Split: Splitski književni krug, 1979.
- Madirazza** Francesco. *Storia e costituzione dei comuni dalmati*. Split: Narodna tiskara, 1911.
- Mrnavić** Ivan Tomko. *Vita Petri Berislavi – Životopis Petra Berislavića* (preveli Vlado Rezar i Tamara Tvrtković). Zagreb; Trogir: Hrvatski institut za povijest, Muzej grada Trogira, 2008.
- Omašić** Vjekoslav. „Prilog upoznavanju društvenih i političkih prilika u Trogiru u vrijeme borbe za narodni preporod“, *Mogućnosti* 9-10 (1982), 852-864.
- Omašić** Vjekoslav. *Kaštela od prapovijesti do početka XX. stoljeća. I*. Kaštela: Muzej grada Kaštela – „Bijaći“ – društvo za očuvanje kulturne i prirodne baštine Kaštela, 2001.
- Peričić** Šime. *Gospodarske prilike u Dalmaciji od 1797. do 1848*. Split: Književni krug, 1993.
- Perinčić** Tea. *Mletački katastar Pirovca (Zlosela) iz 1752*. Pirovac / Rijeka: Općina Pirovac / Državni arhiv u Rijeci, 2013.
- Peroević** Marko. *Najstarija hrvatska zadužbina sv. Marta na Bijaćima*. Sarajevo: „Nova tiskara“ Vrčar i dr., 1833., 1-5 (Pretiskano iz kalendara „Napredak“ za godinu 1934.)
- Ostojić** Ivan. *Benediktinci u Hrvatskoj I-II*. Split: Benediktinski priorat – Tkon, 1963. – 1964.
- Slukan - Altić** Mirela. „Povijest mletačkog katastra Dalmacije“, *Arhivski vjesnik* 43 (2000), 171-198.
- Strohal** Ivan. „Bratstva (bratovštine) u starom Trogiru“, *Rad JAZU* 201(1914), 47-66.
- Zelić** Danko. „*Chiese in Traù* – rukopis Pavla Andreisa u Muzeju grada Trogira“, *Radovi instituta povijesti umjetnosti* 33(2009), 91-114.

SLIKOVNI PRILOZI

j

An. ni. Aprile 1760. Traù

N.º j Terreno aratorio a Ostruck, dietro la Chiesa di San
 Tedoro con Olivari n.º 145; Figliari n.º 15; Noghare
 n.º 4, e Mandolari n.º 3; tenuto a Colonia dalle
 Stefano Bulicich, il quale ha Oliveri n.º 12, Figliari 4. tutto
 Pietro, e Lorenzo Bulicich, con Oliveri n.º 37; Fi- el quarto.
 gheri n.º 4; Mandolari n.º 3.
 Poje di Quanne Maravich, con Oliveri n.º 60; No-
 ghare n.º 4.
 Quanne Mife, con Oliveri n.º 16; Figliari n.º 13.
 Tutti questi corrispondono il 4.º di ogni prodotto al Mo-
 nasterio. Confina da Oostro il Sub. Giacomo Ciga,
 e l'Operaria di S. Quanne; a Tramontana Terreno
 Pubblico alla corrispondenza del 4.º; da Levante strada
 da Bonavia strada - mar salio. Sono Vreseni 32.
 Pertiche 117. — — — — — V. 32. P. 117.

68

Foto 1. Catastico delle terre del monastero di San Michele di Traù, Državni arhiv u Zadru.
 Katastarske knjige 17. i 18. stoljeća, sv. 71., str. 1.

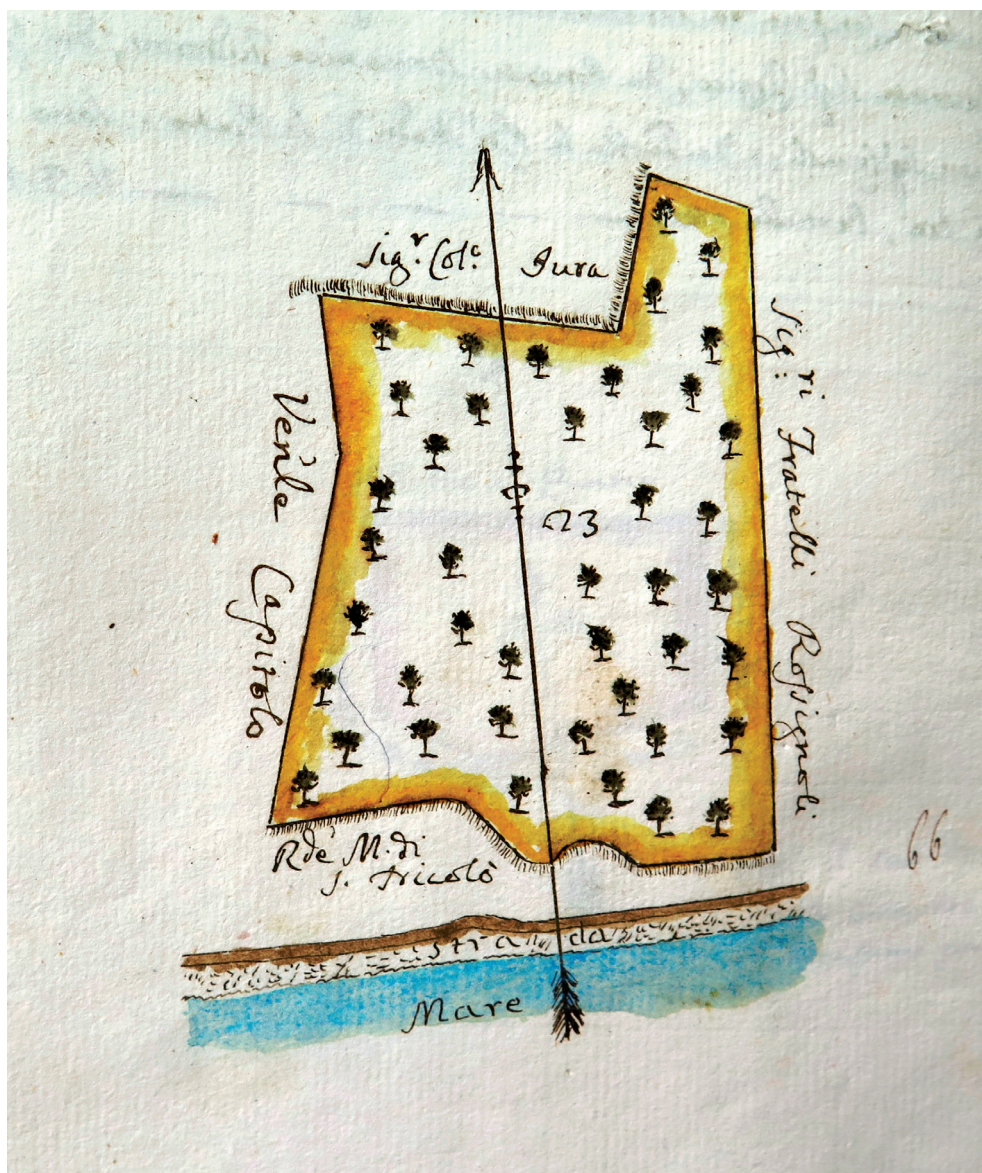

Foto 2. Catastico, str. 18, br. 23.

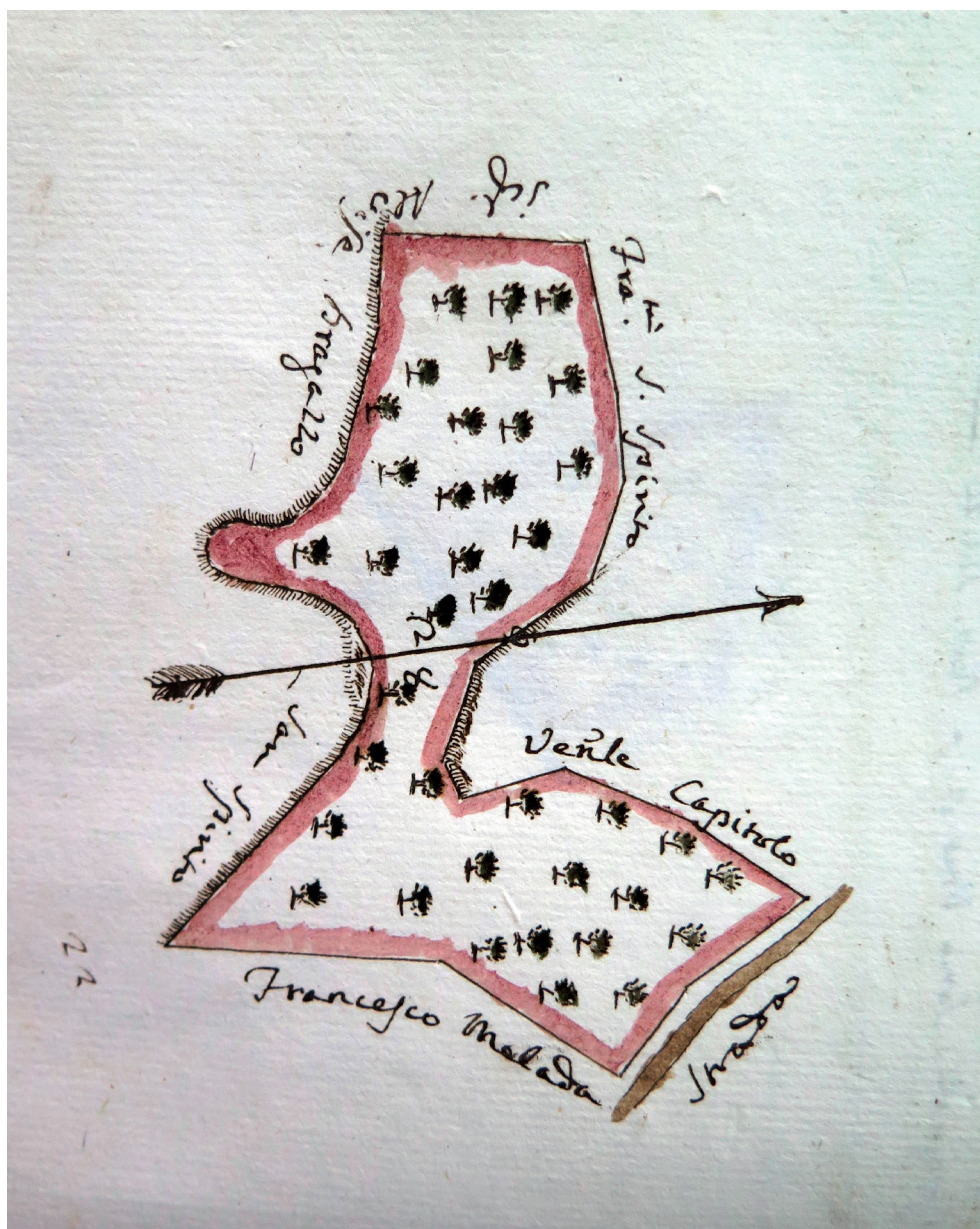

Foto 3. Catastico, str. 22, br. 28.

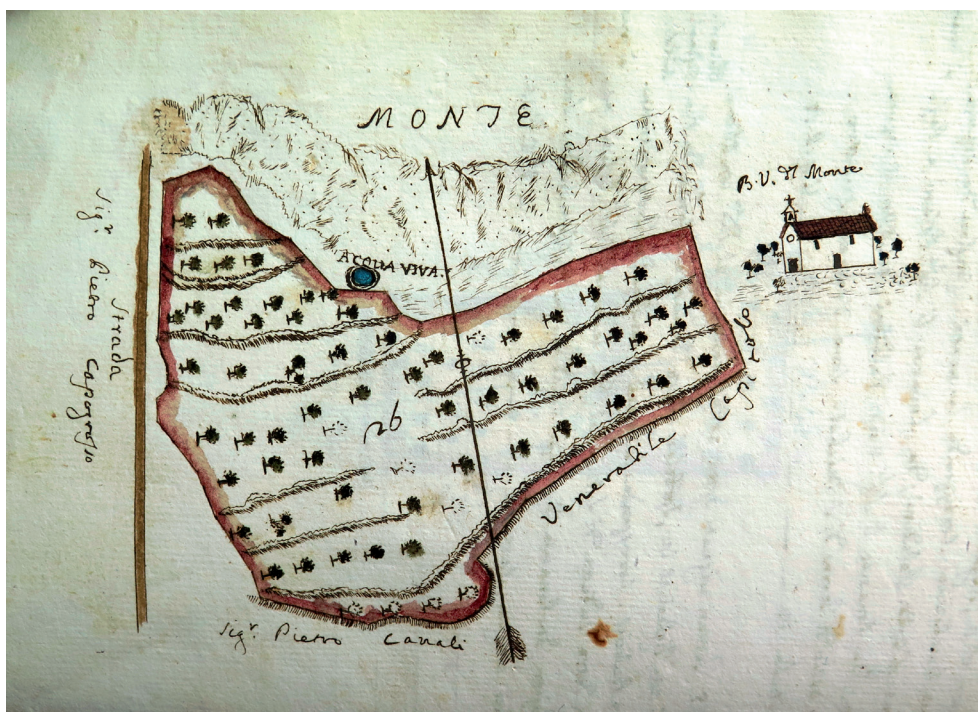

Foto 4. Catastico, str. 20, br. 26.

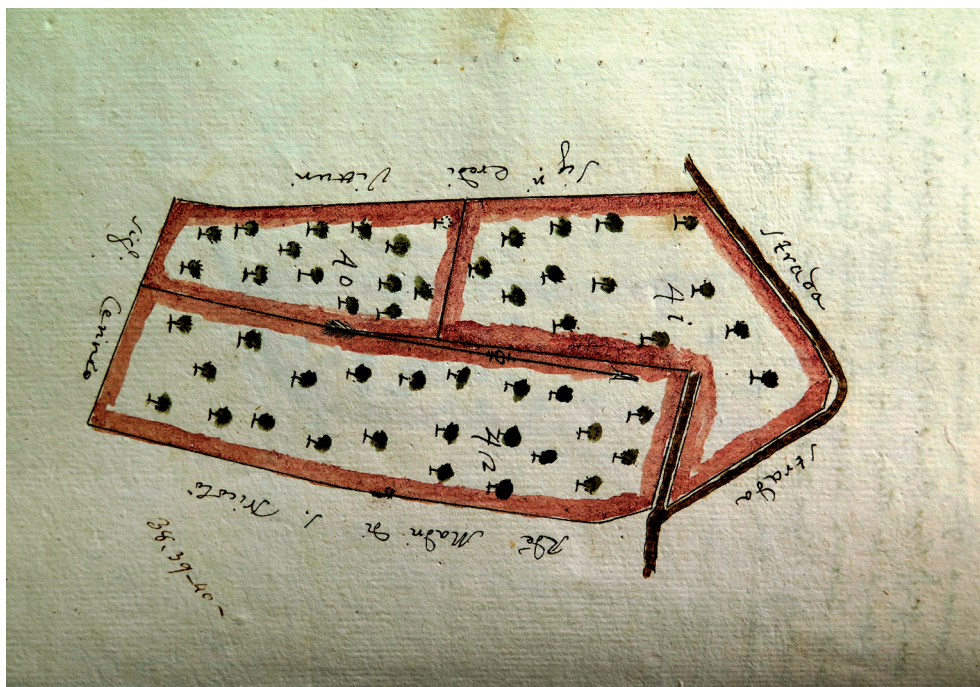

Foto 5. Catastico, str. 33, br. 40-42.

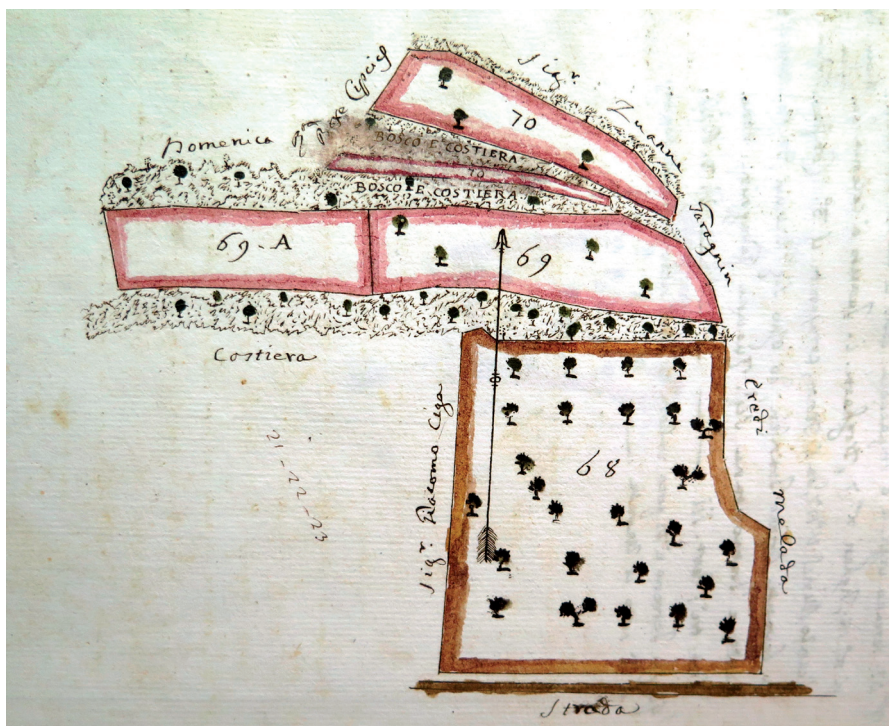

Foto 6. Catastico, str. 52, br. 68-70.

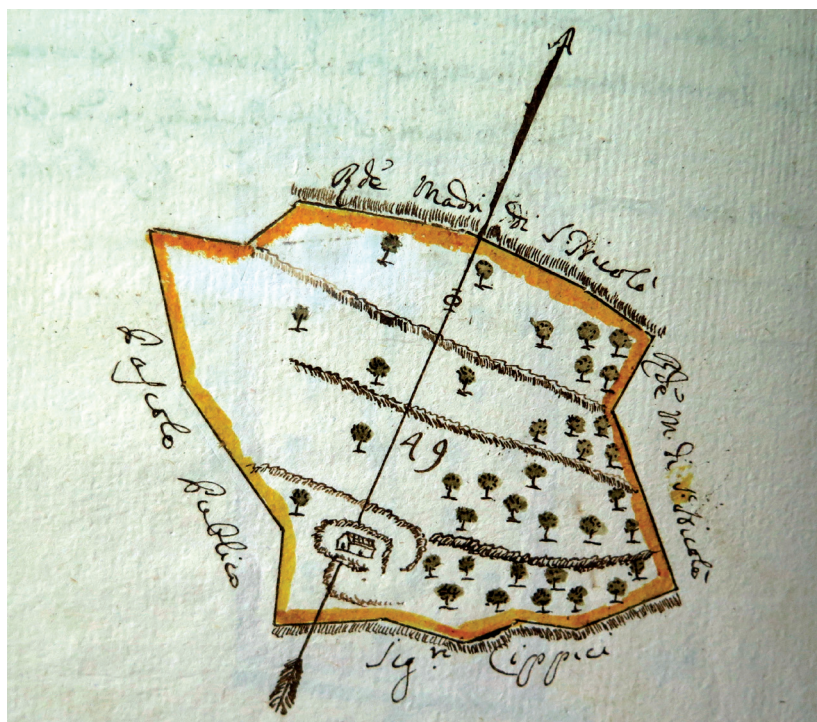

Foto 7. Catastico, str. 40, br. 49.

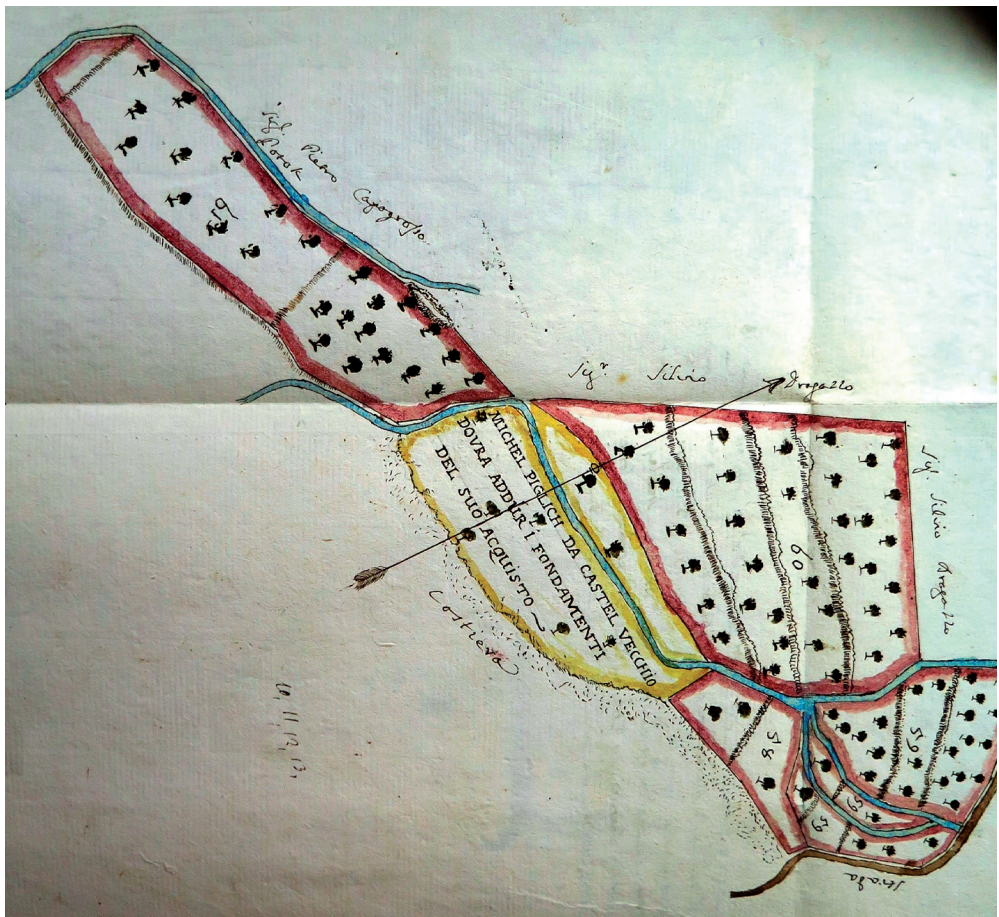

Foto 8. Catastico, str. 46, br. 58-61.

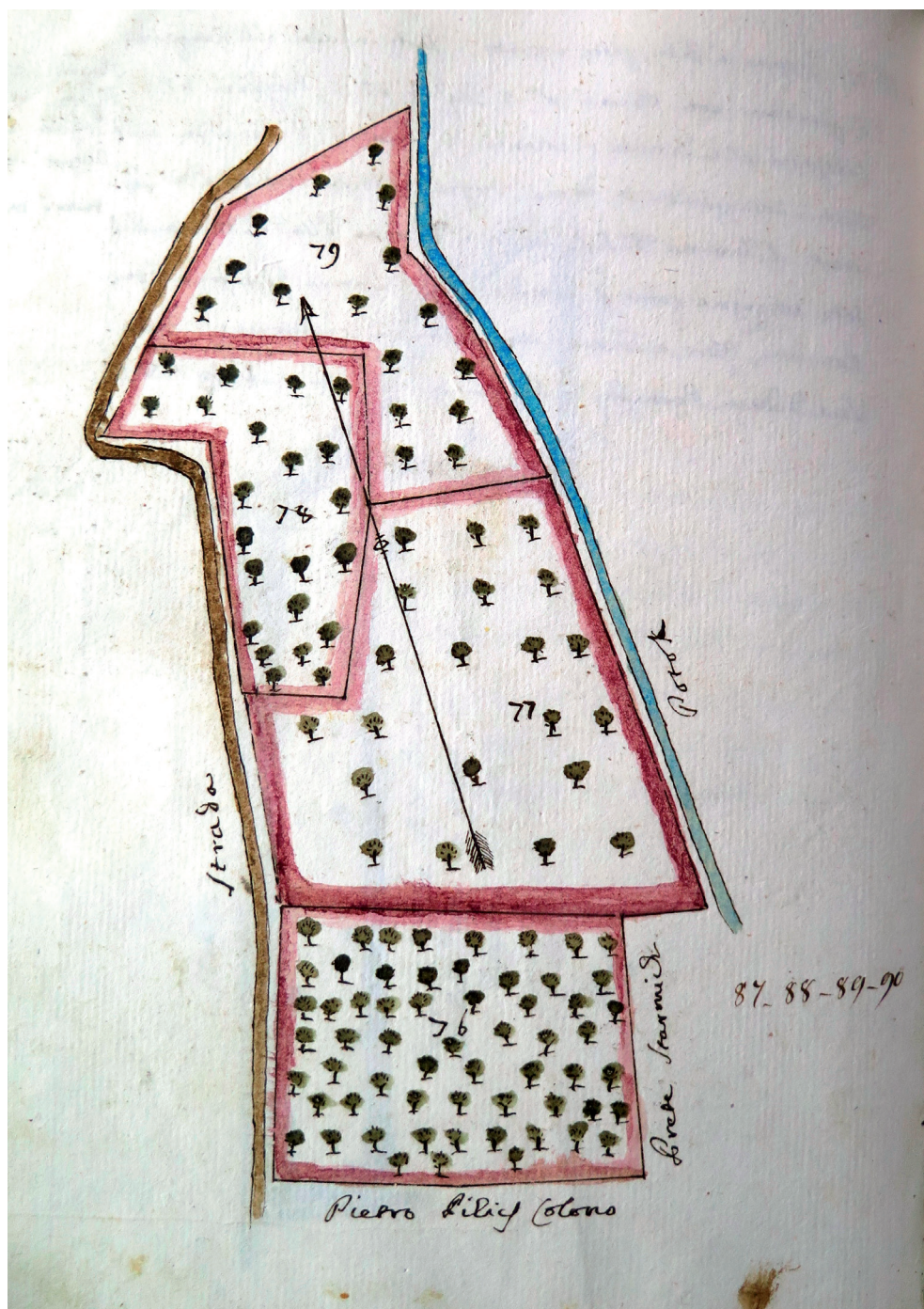

Foto 9. Catastico, str. 57, br. 76-79.

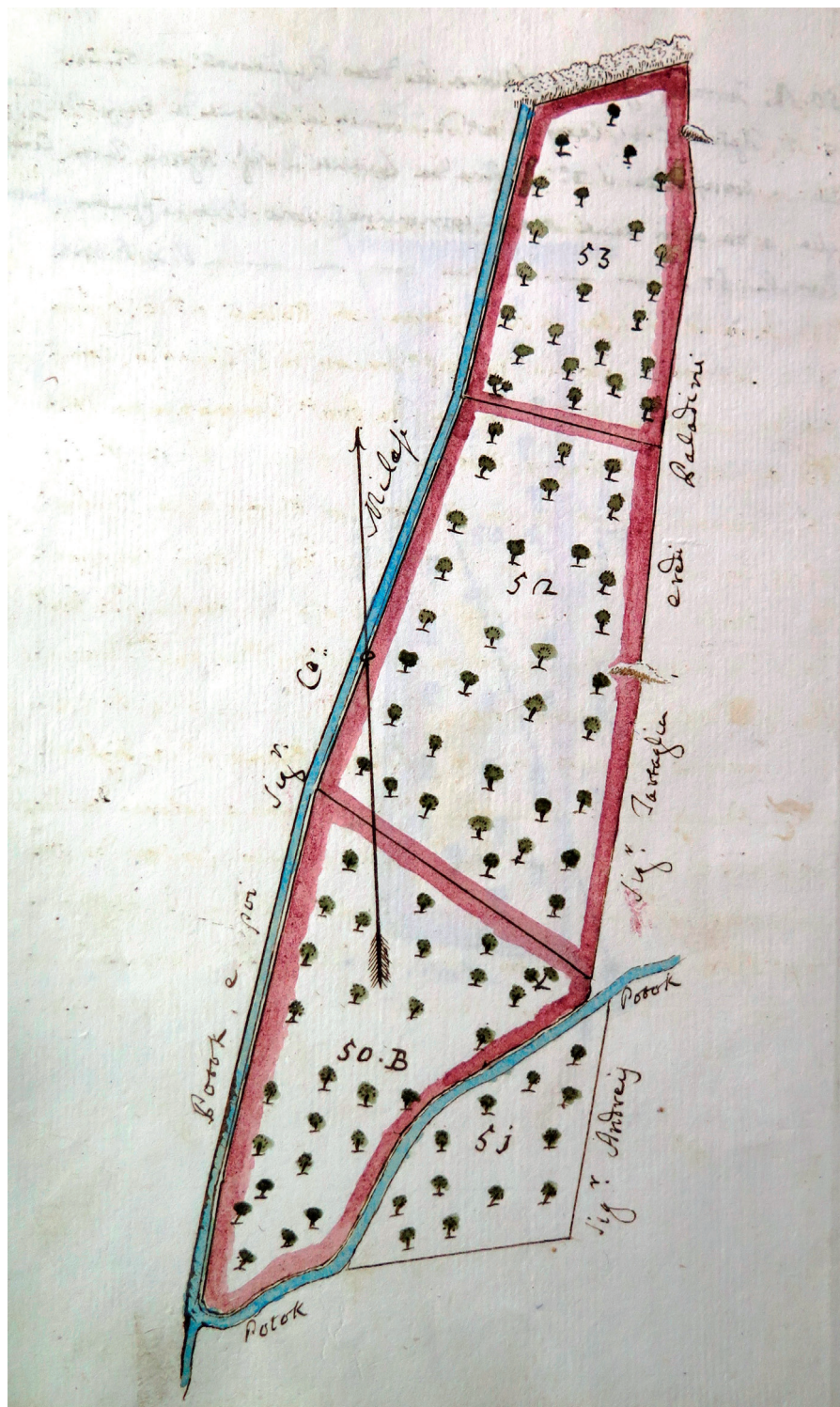

Foto 10. Catastico, str. 41, br. 50-53.

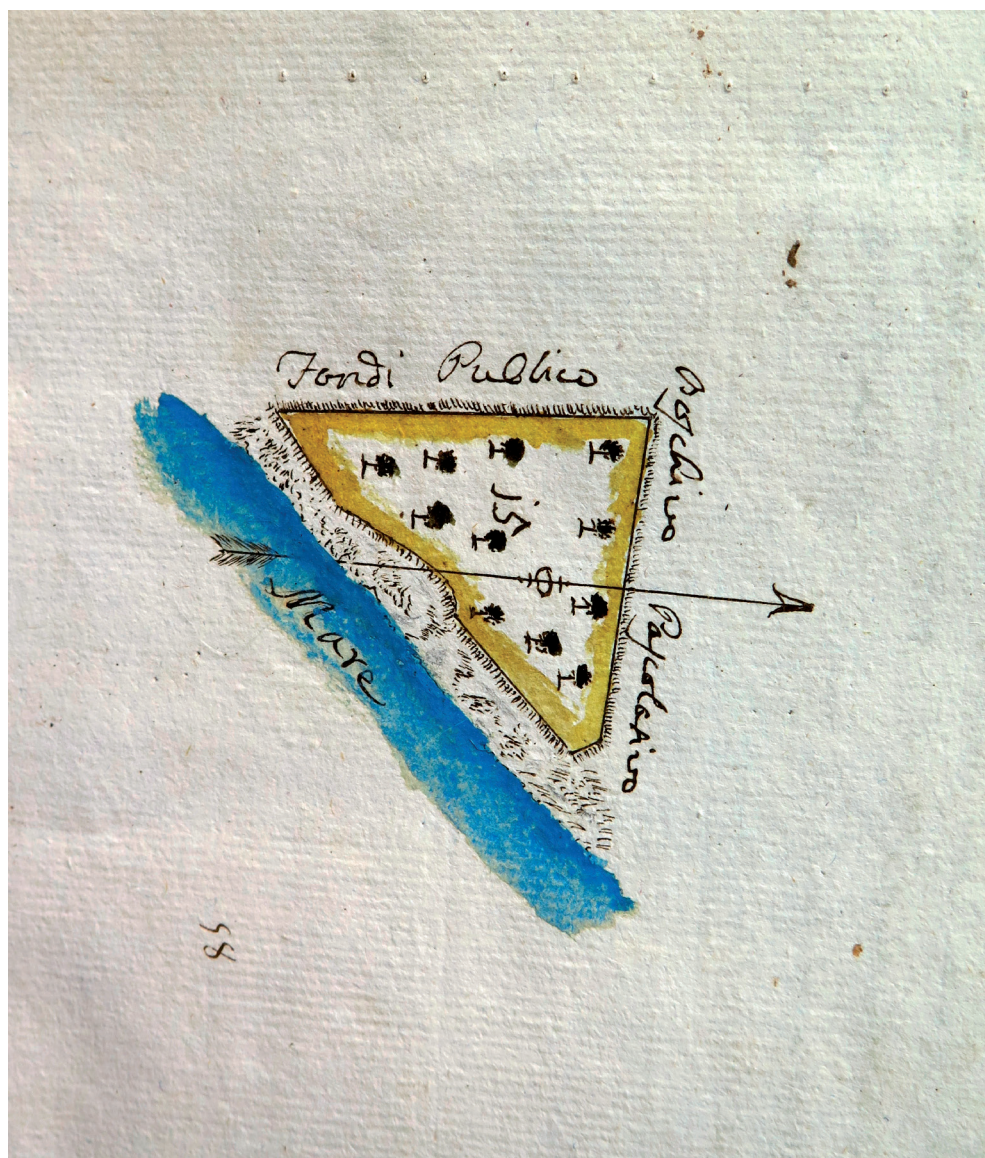

Foto 11. Catastico, str. 10, br. 15.

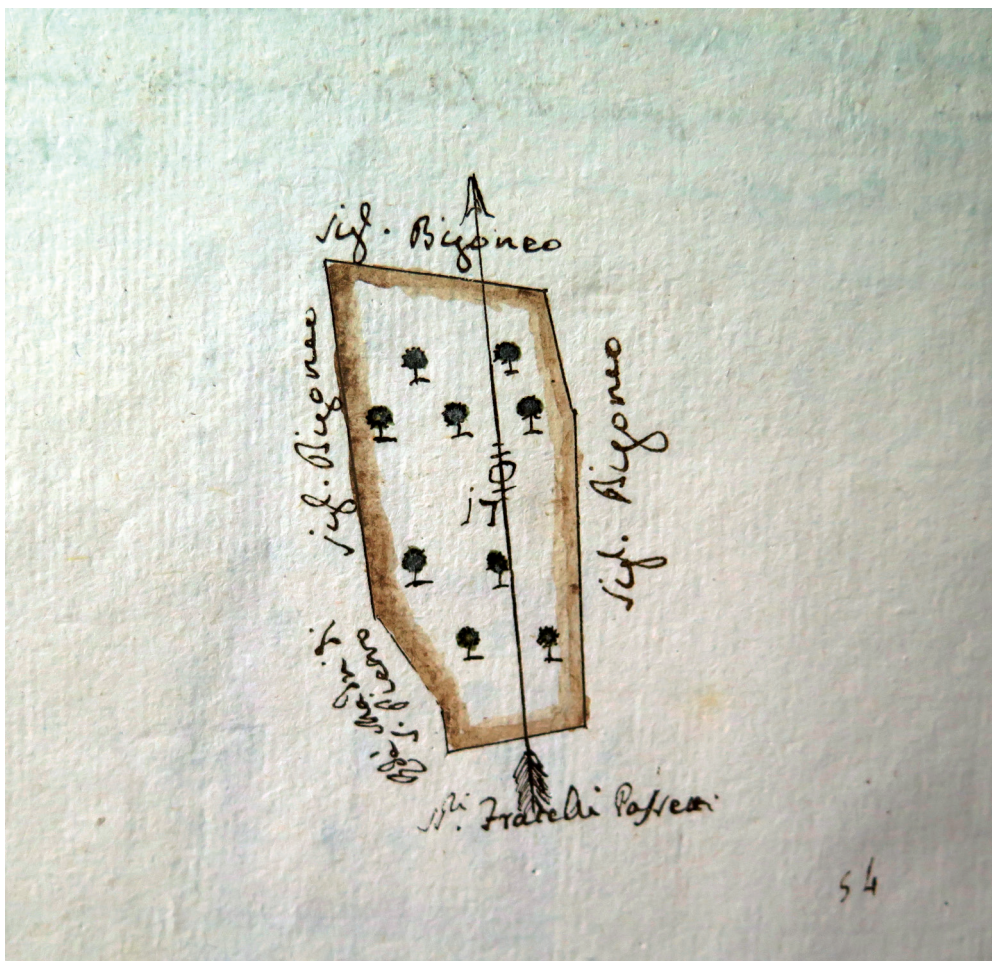

Foto 12. Catastico, str. 12, br. 17.

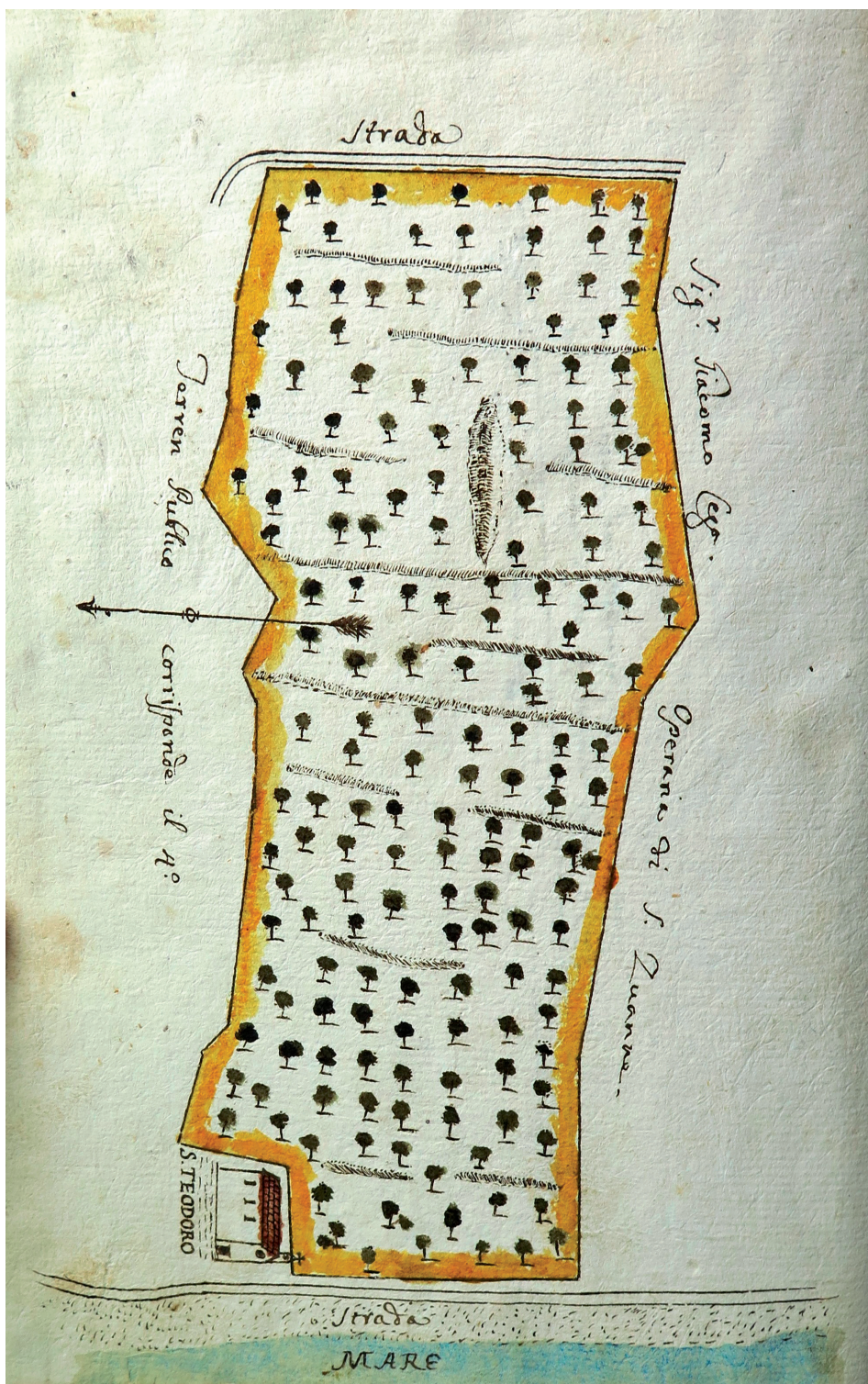

Foto 13. Catastico, str. 2, br. 1.

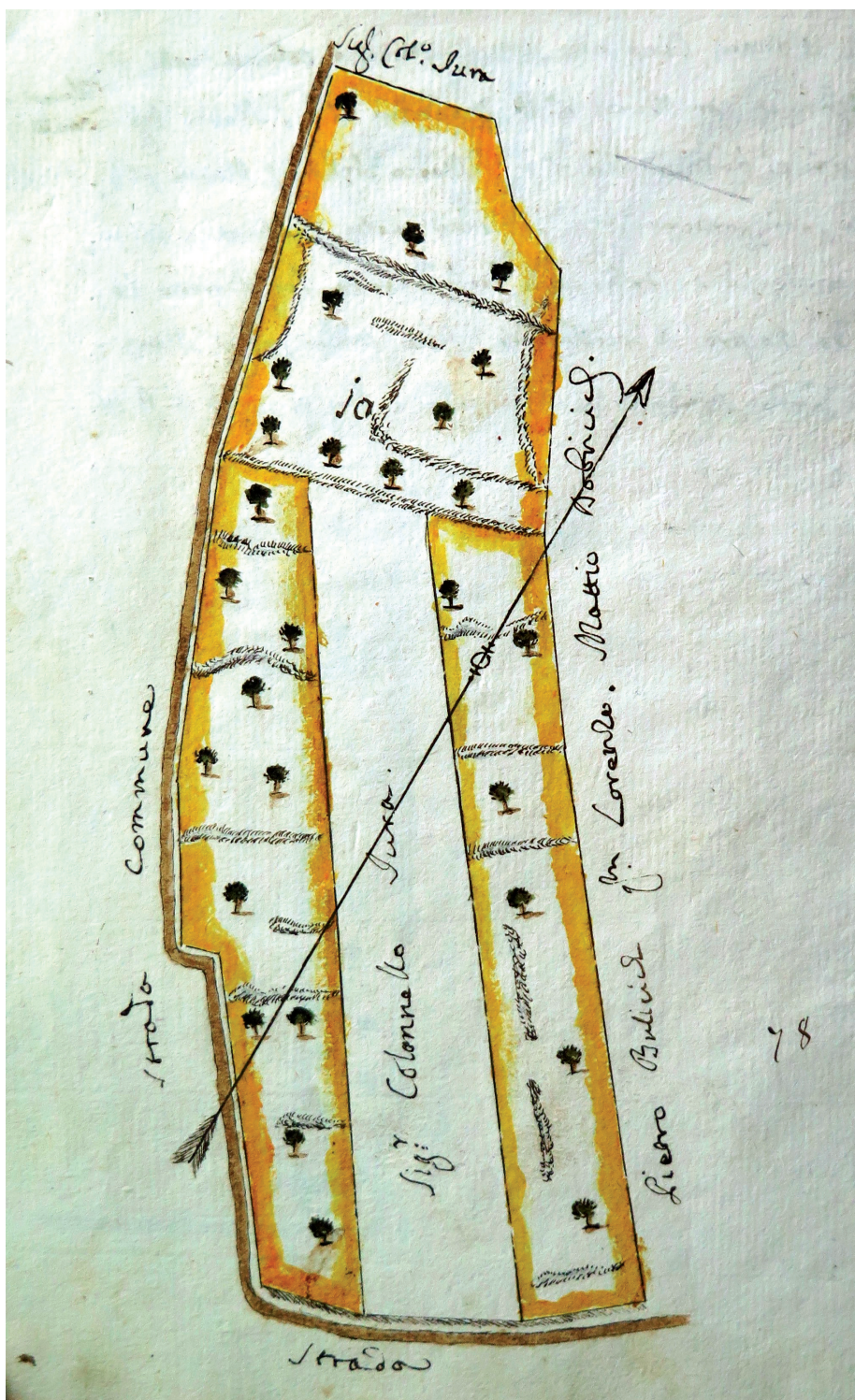

Foto 14. Catastico, str. 5, br. 10.

Property Of The Benedictine Monastery Of St Michael In The Trogir Area According To The Old Venetian Cadastre Books

Fani Celio Cega
Trogir City Museum
Gradska vrata 4
21220 Trogir
Croatia
E-mail: fani.celio-cega@st.t-com.hr

Summary

The Benedictine monastery of St Michael in the western part of Trogir, known as Pasike and once inhabited by the commoners, was completed in 1612, but founded as early as 1595 at the initiative of the Confraternity of St Michael the Archangel. It was intended for the commoner women of Trogir and during the early modern period, when the revenues of noble nuns were rather modest regarding their status and origin, it was considered financially secure, though never rich (around the middle of the 18th century, it housed ca. 12 nuns), which is confirmed by the data in the Venetian cadastre books. Nuns regularly brought in a dowry, including money and landed property. The dowry in money amounted to 200 ducats and the monastery of St Michael lived for centuries from the revenues it gained from its land or from the alms. It also engaged in fabric production until its dissolution in 1806, when it was joined to the monastery of St Lazarus on the island of Čiovo for the purpose of maintaining the Collegium or Liceum of St Lazarus. When it was dissolved as well, the revenues were reassigned to the maintenance of an agricultural school in Trogir.

It should be noted that both Venice and Austria needed an ordered cadastre in order to elaborate a proper taxation system.

Venice produced a cadastre book of the lands owned by the monastery of St Michael in 1760 (later revised) – *Catastico delle terre del monastero di San Michele di Traù*. The Venetian cadastre indicates the boundaries and owners of the neighbouring land plots, as well as fruit trees, churches, and water sources in the vicinity, while the surface area is indicated in measurements such as *vreteno* or *pertika*. In comparison, the later Austrian cadastre lacks all these details and indicates the surface area in acres and square *klafters*. These data offer an insight into the landed property of the monastery of St Michael (92 land plots in total) and the plants they cultivated (primarily fruit trees), as well as the revenues they gained and the names of those who worked the land. In most cases, the

monastery retained a third of the harvest, fewer halves and quarters, which was supposedly enough for the nuns and the maintenance of the monastery.

Keywords: Trogir, Venice, monastery of St Michael, cadastre, land plots